

REDACTIUNEA,
Administrația și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile neretrucate nu se pri-
mesc. — Manuscrisurile nu se
restituie.

INSERATE
se primesc la Administrația în
Brașov și la următoarele:

BIBLIOTECA de ANUNȚURI:
în Viena: la N. Dukas Nachf.
Nuz. Angenfeld & Emeric Los-
ner. Heinrich Schalek. A. Op-
pelik Nachf. Anton Oppelik.
în Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Erzsébet-körút).

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
o serie garmond pe o coloană
10 bani pentru o publicare. —
Publicări mai dese după tari-
fa și învoială. — RECLAME pe
pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

(Număr de Duminecă 41).

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 2 A. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumerează la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.

ABONAMENTUL pentru Brașov:
Administrația, Piața mare.
Târgul Inului Nr. 30. Brașov
I. Pe un an 26 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe 6 luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Cu oșterii
10 bani. — Atât ac-namentele
cât și inserțiile sunt a se
plăti înainte.

Nr. 226. — Anul LXV.

Brașov, Duminecă 13 (26) Octombrie.

1902.

Din cauza sfinței sărbătorii de Luni, Cuv. Parashiva, diarul nu va apăre până Marți seară.

Inmulțirea armatei active.

Abia s'au deschis dieta ungară și „Reichsrath“-ul din Viena și etă că guvernele le-au și surprins cu nisce proiecte de lege, prin cari li-se cer popoarelor monarhiei nouă jertfe peste cele multe și grele, ce trebuie să le ducă în spinare. Numai cel ce plătesce dare, — și cine nu e supus la această îndatorire, — scie să spună ce însemneză, când în fie-care an ise inscriu sume tot mai mari în rubrica de plată a cărțiței sale de dare.

După ce s'a ridicat cvota, ce trebuie să-o plătescă Ungaria la datoria comună, și după-ce s'a ridicat și lista civilă, adică ceea ce secon-tribue anual pentru susținerea curții, acum se pretinde din partea administrației militare, ca să se inmul-țescă numărul soldaților, cari ser-vesc în armata activă.

Atât în Budapesta, cât și în Viena a făcut mare svon proiectul de lege privitor la contingentul re-cruților pentru armata comună și cea teritorială (de honved), fiind-că nu s'a cerut numai numărul obi-cănit de recruți, ca în alți ani, care face 103.100 recruți ai armatei co-mune și 12.500 ai honvedimei, ci s'a mai cerut pe de-asupra a se in-mulți numărul ostășimei, care se află sub stég în timp de pace, prin aceea că 20.000 de omenî din re-serva de întregire (Ersatzreserve) se fie constrinși a servi și ei trei ani. Pentru această administrația de răs-boi cere să fie imputernicită pe timp de doi ani.

Pretensiunea din urmă a minis-terului de război a dat de opoziția atât la Viena, cât mai cu sémă în comisiunea pentru armată a dietei ungare. Cerința de 20.000 de omenî

nu corespunde cu hotăririle luate în delegațiunii cu privire la acesta.

În delegațiunii a fost vorba nu-mai de înmulțirea artileriei cu 5120 de omenî și a marinei cu 750 de omenî. Va să dăcă în total numai o înmulțire de 6000 omenî nu de 20.000 cum se pretinde acum. Proiectul de lege propus în ambele camere cere dăr cu 14 mii omenî mai mult. Și adică vră se mărească infanteria cu 11.000 omenî ér cu restul de 3000 omenî voesce să se umple golurile cauzate prin concedieri.

În urma nemulțumirii și a opo-siției, ce a deșteptat'o numitul pro-iect de lege, s'a ținut în Viena o conferință militară sub președinția împăratului.

La această conferință s'au pre-sentat toți câți au înrîurintă în ces-tiunile militare, între cari firesce și ministrul honvedilor, baronul Fejer-vary. Acesta din urmă s'a dus la Viena ca să arate cât de mare re-sistență întâmpină cererea amintită în comisiunea dietală pentru armată.

Se spune, că în conferința mi-litară din Viena s'ar fi făcut o în-voială pe un an (1902), ca să nu se ceară ridicarea contingentului cu 20.000, ci numai cu vre-o 5100 omenî pentru artilerie, 750 pentru marină și 3000 omenî să se i-a din rezerva de întregire, ca să servescă în armata activă trei ani de dăle. În anul viitor se va decide apoi de-finitiv despre înmulțirea contingentu-lui armatei active care înmulțire se pretinde a fi neapărat de lipsă.

După scierea cea mai nouă mi-nistrul Fejervary, reîntorcându-se dela Viena, a propus în comisiunea pentru armată, ca proiectul de lege privitor la înrolarea celor 20.000 de omenî din rezerva de întregire în armata activă, să fie amănat, deorece i-se pare că unele dorințe, arătate față cu el în sinul comisiunei, sunt

motivate. Se vede dăr că pentru anul viitor 1903 se va reduce pre-tensiunea administrației de război de la 20 000 numai la 9000 omenî, pentru ca apoi în anul viitor să se ceară mai mult de cât îndoit.

Cu încetul se face oțetul, își gândesce ministrul de război, fără însă de-a lua prea în serios demons-tratiile, ce le-a aranjat studentimea kossuthistă în Pesta în contra pre-tensiunilor conducerii armatei.

Nu s'a vorbit în sute de ani, așa de mult despre pacea lumii și pacea dintre popore, ca acum de un șir de ani. Și totuși ce vedem? Nouă înarmări și înmulțirea arma-telor.

Revista politică.

Ministrul unguresc de finanțe a prezentat într'una din ședințele dietei proiectul de buget pe 1903. Două cę-suri a vorbit ministrul despre si-tuația financiară și a spus câte mi-lióne trebuie pentru cutare ministeriu, câte pentru cutare etc. Totalul chel-tuelelor este evaluat în suma înșpăi-mântătoare de un miliard nouę-deci de milioane patru sute șese-deci și două de mii șese sute șapte-deci cor. (1,090,462,670 cor.), ér venitele sunt fixate în suma de 1.090,936,474 cor. Am avé deci un prisos de 473,804 coróne, după calculele ce și le-a fă-cut pe hârtie d-l ministrul al finan-țelor. Precum în anul trecut — când ministrul se lăuda ca și acum cu prisosuri — așa și în anul viitor prisosul de cele câte-va sute de mii nu se va realiza, el va fi înghițit de alte „mari trebuințe“, ba póte se va mai pune ceva la el, ca „lipsurile“ să fie suplinite. Și așa frumos tru-mușel ne vom trezi cu deficit în loc de „prisos“. Dăr nu cifrele minis-trului au să preocupe pe cetățenii contribuabili, ci faptul, că bugetul

țării crește din an în an, fără ca să se dea în același timp cetățenilor plătorii de dare puțința de a căș-tiga și ei tot mai mult, ca să aibă de unde plăti.

Ministrul de honvedî br. Fejer-vary a prezentat dietei două proiecte militare însemnate. Primul proiect dăce, că legea despre armată de la 1889 „se menține până la finea anului 1903“. Conform legii numite pentru contingentul de recruți de 103,100 al armatei comune și de 12,500 al honvedimei, trebuie să se ia din țările corónei ungare 44.076 recruți pentru armata comună și marina de război. Al doilea proiect dispune, că din rezerviștii de întregire pot fi reținuti pentru serviciul activ de trei (armata comună) și de doi ani (honvedime) un număr de 20,000, din care pe Ungaria se vin pentru armata comună 8550, pentru honvedime 3000 de omenî. Legea această ar fi valabilă și pentru 1904, presupunându-se, că în 1905 va fi stabilit definitiv numărul complet al contingentului de pace al recruților pe timpul obișnuit de dęce ani.

Sporirea această a contingentului recruților prin rezerviștii de întregire (20,000) a provocat mare nemulțu-mire în toate cercurile. Guvernul avea de gând să pună proiectele acestea în primul rând la ordine desbaterilor în dietă. Din cauza acesta le-a și dat comisiunei pentru armată, care s'a și ocupat cu ele în două ședințe consecutive. Însă pe neaș-teptate s'au ivit mari greutăți și proiectele au întâmpinat o strașnică opoziție din toate părțile, căci proiec-tul din urmă involvă în sine o schim-bare a legii despre rezerviștii de în-tregire, de la 1888, care stabilește serviciul activ al acestora cu 28 dăle și numai în casuri extraordinare pot fi reținuți în serviciul activ pe timp mai îndelungat.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Crăiasa.

De **Riria.**

Bucovinel.

A fost odată 'n lume o mult mândră crăiasă, ce-un împărat des-toinic cu drag făcú mirésă. El o lăsă stăpână peste păduri și plaiuri, is-vóre de avere, de frumusețe raiuri.

Dăr mândra, 'ndrăgostită de ve-chiul ei stăpân, turna mereu în sinu-i al dorului venin; căci gingașele glume în ea versau schintei, ce aprindeau într'una iubirea cea d'intăi.

Secerișul.

De **Riria.**

Pe șesu 'ntins din Drăgănesci și pe costișe prăvălate, fac glume fetele 'n stani¹⁾ albi, ținând în mână

¹⁾ Stan, stani séu stanuri: partea cămeșei femeesci dintre gât și brâu.

mănușchi plecate de grâu aurit de ródă, ce umple sufletul de haz; căci când Românul vede mană, el uită lesne-orî-ce necaz.

Băeții rid, fetele cântă: viséză a tómnă²⁾ făr' să șadă; căci s'incus-cri-vor mulți din ei din glumele dela girédă. În urma secerei ce culcă, résar a miriștei răzeși: macul cel roș și mázărichea³⁾ zimbînd sub gene la plăeși. Și fetele împodobite cu flori și spice pân' la brâu, de-arsura mare rumenite par flori și ele 'n lan de grâu.

Tolpa.

Spun mare, că Ștefan, domnul cel vestit, Al țării Moldovei, pe când a trăit, Avea spirit mare, inimă de foc, Desghețat și verde ca un busuioc; Omenii de curte i-avea scii... colea Deștepți și cu spirit, căci îi alegea

²⁾ Tómnă se fac la țără căsătoriile.

³⁾ Macul și mázărichea se află tot-déuna în lanurile de grâu atât înainte, cât și după secere. Ele sunt de baștină pe lan, ca și răzeșii în țără.

Pe toți pe sprincénă, voinici, ugrulii, Veseli ca în pace și în bătălii. Ștefan la dreptate așa bun era, Pe altul cu densusul nu-l poți măsura, Dăr era mult aspru el la nedreptate, Încât vai de-aceia a cărui pécate Il duceau la densusul cu pricină nedrepte; Căci la judecată Ștefan n'avea trepte Să fi fost acela șapte palme 'n frunte Ștefan era gata ori când să-l infrunte. Astfel se vorbesce, că a fost Ștefan, Ce-a dus la mărire némul Moldovan. La curtea domnăscă Ștefan mai ținea Pe Tolpa țiganul pentru că-i spunea Ghiduşii și snóve cam înșepătóre Pentru boeri chiar. Prin astea, favóre La Vodă aflase. — Étă că 'ntr'o dî Când Tolpa țiganul, din somn se tređi A eşit p'afară să se ręcórescă Și 'n aer mai prospăt pieptul să-și hrănescă, Vęđú lângă curte că țeranî o sémă Așteptau pe Vodă. Tolpa fără témă Mergënd îi întrébă, la Vodă ce cată? Țeranii atuncia căciulele 'ndată Și le iau în mână, căci dęșii credeau Că-i boer de curte acel ce-l vedeau, Și apoi cu toții într'o glăsuire Încep să-i rostescă a lor jeluire:

Disu-i-au cocóne, noi adevérat
Îți spunem acuma, că 'n al nostru sat
Părcalabul Părvu ne prea asupresce.
Tolpa cătră dęșii atuncî le grăesce
Despre Părcalabu Vod'a a cam aflat
În ce chip se pórtă cu al vostru sat,
Decî acuma mie fără dór și póte
A lui fapte rele mi-le-spuneți tóte,
Apoi pe-a mea mână vréu să mi-l lăsați
Că vă scot dreptatea; ér voi v'apucați
Și de-acum vă 'ntórceti p'acasă în pace
Căci de voi dorita dreptate se face.
Țeranii atuncia lui Tolpa i-au spus
De Părcalab tóte ș' încă mai pe sus,
I-au spus, că ia biruri afară din cale,
Că mereu îi bate de te-apucă jale,
Că la judecată îi nedreptătesce
Și că prin tot chipul el îi sērăcesce.
Tolpa din nou dăse atuncî cătră ei:
Vé 'ntórceti acasă de-acum dragii mei,
Că eu tóte-acestea lui Vodă le spui
Și-o găsi el acul de cojocul lui,
De-acum despre astea n'aveți nici o témă
C'o să-și deie densusul pentru tóte sémă.
Țeranii atuncia cătră el pe loc:
Diseră să-ți deie Dumneđu noroc!
La mulți ani vieța să țî-o prelungescă
Și tot ce vei cere el să-ți dăruiescă

Nu numai diarele opoziționale combat vehement proiectele militare ale guvernului, d'ér se găsec chiar și foi guvernamentale, cari nu sunt mulțumite, — căci, dic ele, sunt atacați în existența lor 11.550 tineri, răpiți fiind din mijlocul familiei și ocupațiunilor lor pentru traiu.

Ministrul Fejervary a fost la Viena, participând la un consiliu în afacerea acésta, și se dice, că el ar fi voit să stórcă óre-cari concesiuni dela înaltele cercuri militare. Într'aceea partidul kossuthist a pus la cale demonstrațiunii de stradă în potriua proiectului militar și a tras și tinerimea universitară din Budapesta în vârtejul demonstrațiilor. Reprezentanta comunei Budapesta încă a protestat și se proiectează acum o generală mișcare contra proiectului, ținându-se meetinguri populare și adunări de protestare.

*

Nu mai puțin agitate sunt spiritele și în Austria. Situațiunea parlamentară austriacă este în mare grad amenințată prin atitudinea Cehilor, cari scim, că — în urma cunoscutului plan de rezolvire a cestiunii limbilor în Boemia și Moravia — au hotărît să porțe lupta cea mai strașnică în potriua guvernului. Scenele turbulente s'au început deja în „Reichstrath“ ul din Viena, ca o dovadă a încordării celei mari dintre Slavii și Germanii și a luptei înverșunate dintre slavism și germanism. Nu va puté guvernul austriac să faca vr'o ispravă nici cu parlamentul acesta, și lumea se întrébă, decă nu cumva se va ivi necesitatea disolvării parlamentului.

*

Turburările din Macedonia urméză, cu tóte măsurile energice luate de Turcia. Bandele bulgare au avut și s'eptemâna acésta mai multe ciocniri cu trupele turcesci, morți și răniți având și uni și alții. Se pare însă, că mișcarea revoluționară pusă la cale de Bulgari, nu va avé succesul dorit de ei. După ultimele sciri mișcarea e în decrescere, căci trupele turcesci au înăbușit în cele mai multe locuri revolța și urmărese bandele pe cari le împrașcie și le resping spre granița Bulgariei.

Sultanul a primit alaltăeri în audiență pe ambasadorul rusesc din Constantinopol și i-a comunicat, că Macedonia va fi ca ađi-mâne curățită de insurgenți și că astfel e garantată restabilirea liniștei în provin-

cia acésta. Să spună și Țarului, și să-l asigure de sentimentele sale prietinesci.

Esposiția din Sibiu.

Dumineca trecută s'a deschis în Sibiu esposiția industrială aranjată de Reuniunea sodalilor români din Sibiu și de Reuniunea economică română din comitatul Sibiiului. A fost o di de adevărată s'rbătoare. A participat la deschidere I. P. S. Sa Metropolitan Mețianu, comandantul de corp Probst și numeroși ofițeri, apoi un mare număr de public.

Discursul de inaugurare a fost rostit de d-l profesor D. Comșa presidentul comitetului aranjator. D-sa spune, că după dece ani acésta este a doua esposiție, dându-li-se economilor și meseriașilor noștri prilejul de a arăta într'un mănunchiu ródele muncii și priceperii lor. Aduce laude portului românesc original, arată însemnătatea conservării acestui port național; a pus în vedere expunerea unui r'șboiú mecanic de țesut, menit a fi introdus de țerancele nóstre ca fiind fórte spornic la lucru; s'a făcut apoi un modest început prin îmbrăcarea a 12 păpuși espuse în port românesc din mai multe părți locuite de Români etc. Mulțumesc în fine persónelor cari au ajutat esposiția în privința materială și morală, și declară esposiția deschisă.

După discursul de deschidere se umplu îndată cele trei sale ale esposiției, c'un public numeros, care admiră bogăția și frumseța obiectelor espuse.

*

Duminecă etposiția a fost cercetată de 1800 inși. Luní au trecut peste 300 bilete, ér Mercuri numărul vizitatorilor a fost 439. Și nu e mirare, căci în adevăr esposiția presintă tot ce vestita industrie de casă a țerancei române scie să producă. În mulțimea și varietatea obiectelor de cusătură, țesătură, chindisală și broderie, ochiul privitorului e la fe-care clipă atras de alte și alte frumseți. Iile țilișcanelor, fețele de pernă ale topârcenelor, obiectele espuse de Raveca Manta (Gurarú), frumsețile de pe masa Seliște... tot și tóte cele espuse de harnica femeie română, se perëndeză ca într'un frumos caleidoscop, în care cu drag a-i tot privi. Să alegi din atâtea frumseți ceea-ce e mai frumos, e de tot greu, deosebi — laicului. Te frapéză, te încântă tóte și-ți arată, ce mult măiastră e mâna femeii române. Totuși — póte că nu greșim, decă între tóte acestea dăm întâietate costumului lucrat și spus de Maria Bota (Sibiu): port seliștenesc cu pieptar de catifea brodat cu fir de aur, cu zadie și crătință împodobite pe de margini cu flori cusute în fir de aur.

...Nu mai puțin demne de amintire sunt lucrurile espuse de meseriașii noștri: casse wertheimiane, garnituri de mobilier, trăsuri, hamuri, ghetete, cisme, pluguri, grape, peptare, etc., tóte dovedí vorbitóre, că deși tiner încă, ramul poposta încă își are reprezentanți în sinul poporului nostru.

În sala cu obiectele industriale se află școla de model, provădută cu tóte recuisitele necesare și cu mobilierul cel mai cor'rspundător din tóte punctele de vedere. Pagubă numai, că nu-i-s'a putut da o sală anume, pentru-ca și aranjamentul să fi putut fi scos la ivelă. Și așa însă ea arată cum trebuie să fie o școlă populară. De-ar servi însă și de îndemn vizitatorilor de la sate, frunțașilor țerani, ca astfel să se și provadă și aranjeze școla lor și să nu mai facă obiecțiunii, ba că nu-s bani, ba că póte fi școla și fără recuisitul cutare, ori cutare.

Am lăsat la urmă casele țeranesce din Seliște, Rășinari și Avrig, arangiate întocmai, cum le au țeranii din numitele comune. Din punct de vedere etnografic sunt de însemnat interes și acestea. În casa din Rășinari se află espuse icónele foste ale episcopului Gerasim Adamovici, despre carí profesorul și pictor Albrich de la gimnasiul ev. lut. din Sibiu, buu cunoscător al istoriei artelor, dice că sunt a bună sémă primele începuturi ale picturii în biserica română din țera nóstră.

Alătura de aceste case își bate la ureche un sgomot, care pentru cei cari n'au crescut în mijlocul poporului, este necunoscut. E sgomotul brăglei, al alergării suveicei printre urzélă și al schimbării itelor. O seliștencă țese așa numitul pachiol (specialitatea portului seliștenesc). Lângă ea un alt r'șboiú, la care o femeie țese crătințe. Din partea cealaltă un semi-r'șboiú: îi lipsește partea dintăi cu sulul de năvadelă, cu brăgtele și spata, având numai sulul de dindérét, pe care e înfășurată urzela, și itele. Aici o seliștencă mândră face brăne. Ér nu departe de ea o cosinzeauă din Seliște còse alite pe sémă albumului destinat pentru muselul etnografic al „casei naționale“ ce „Asociațiunea“ va înființa în Sibiu. Aci este locul să facem amintire de cele 12 păpuși, îmbrăcate fie-care în câte un port femeesc din cutare comună ori ținut. Afară de acestea mai sunt câte-va mase în mărime naturală, reprezentând porturi din Munții-Apuseni (Zlatna), Năsăud, etc.

Se rentéză deci nespun de mult cercetarea acestei esposițiuni. Disparentul inconvenient, că lucruri de mână femeesci din Apoldul-mic (de pilda) sunt puse în o grupă cu obiectel antice espuse de d-na Dreghici (Deva) și din Săcel (ștergariu din 1780, blide și câncee de 100 ani), că Porcescii și Talmăcelul sunt într'o grupă (la o masă) cu Lazul și Căpâlna, țera Oltului cu ținutul Sebeșului, n'are să altereze succesul esposiției.

Înainte de încheiere amintim, că d-l Ioan Bianu, bibliotecarul Academiei Române și profesor de universitate în Bucuresci. în calitate de delegat al ministerului de culte și instrucțiune publică din România, dîlnic e la esposiție făcend însemnări minuțioase asupra tuturor lucrurilor femeesci, luând înformațiuni de la femeile anume angajate spre a servi cu deslușirile de lipsă, și făcend chiar și cumpărări pentru muselul din Bucuresci. („T. R.“)

*

Duminecă s'era, s'a dat un concert la care și-au oferit concursul cinci societăți românesce de cântări. Concertul a avut loc în teatrul orășenesc, care fu înțesat de public.

Corul Reuniunii române de musică din Sibiu a deschis concertul prin cântarea unor strofe ocașionale, scrise de d-l Andreiú Barseanu, prof. în Brașov. Etă aceste strofe:

Măestrii și plugarii.

Români cu fruntea în sudóre
O clipă lucrul voi lăsați
Și 'n astă di de s'rbătoare
Ca frați cu frați vă adunați!

Un dulce glas pe toți vă chiemă
Din munți înalți, din verđi câmpii:
E al națiunii glas de mamă,
Ce mult dorește pe-ai săi fi.

Corul plugarilor.

De vécuri lungi străbuna glie
Cu ferul ager noi brăsdăm
Și 'n holdă mândră, aurie
Câmpii și deluri îmbrăcăm.

Corul meseriașilor.

Mai tineri noi, cu hărnicie
Unelta 'n mână am apucat,
Ș'al nostru braț cu măiestrie
Istete lucruri a creat.

Corul plugarilor.

Dér spicele de aur pline
Noi în cunună le împletim
Și ori și când, în réu și 'n bine
Voiși cu voi le împărțim.

Corul meseriașilor.

Și noi cu drag vă facem parte
De tot ce brațe făptuesc;
Când greul vieții se împarte
În tóte, frații bunți sporesc.

T o ț i.

O națiune, mamă sfântă,
L'altarul t'eu ingenunchiăm
Și 'n fața ta, ce ne încântă,
Frăție 'n veți noi ađi jurăm!

Spre slava ta voiși munci-vom
Cu gând deștept cu brațe tari,
Ș'altarul t'eu uniți păzi-vom,
Români măestri și plugarii.

Acompaniarea la pian a prestat'o d-na Minerva Dr. A. Brote. Același cor a cântat apoi „Hora“, de G. Dima.

Sănétos și rumen ca pe un bujor
Domnul să te ție! d'iseră în cor.

*

Țeranii plecară cătră al lor sat
Căci a lor durere și-au mai ușurat,
Dér acuma Tolpa nu mai avé pace
El dorea dreptatea ori cum a o face; —
Căci scia, pe semne, ce fel se purtau
Părcalabii 'n sate și câte pățiau
De la ei sătenii. — Decí se tot gândea
Ce să facă? Ce să drégă? Și cum să o dea
Cuvéntul să-și ție cum făgăduise
Sătenilor carii lui să jeluisse?!
Apoi de odată îi veni în gând,
Se lovi cu palma în frunte gicend:
De-acum Părcalabe ține-te că-ți fac
Vrednică r'șplată după al meu plac.
Tolpa cum la glume era priceput
Caută acuma să afle un minut
Când pe Vodă 'n tóne bune să-l găsescă.
Decí după acestea făr' să zăbovesca
Decát vr'e-o trei zile când Vodă Ștefan
Întră într' un vesel în al său divan.
Pesămite atunci Vodă auđise
Că 'n vre-o parte-a țerei óstea-i biruise
Pe dușmanii care țera încalcase,
La divan atunci el se arătase
Cam de diminéță când nici un boer
Încă nu-i venise ca consilier.

Intr'acestea Vodă stetea singurel
Când etă de-odată s'arată la el
Și Tolpa Țiganul, care încoet calcă,
Ér cu mâna stângă se ținea de falcă,
Se văita tare și încă plângând,
Vodă cum îl vede într'ebă dicend:
Déră tu m'ei Tolpo? Ia spune ce ai?
De ce plângi? Cu mâna la falcă ce stai?
Ce să am? R'șpunsu Tolpa întristat,
Chiar acuma popa o palmă m'ia dat
Tare peste falcă și peste obraz.
Ștefan de acésta făcú mare haz,
Și-apoi îl într'ebă: Cum? Ce fel? De unde?
Ți-a dat popa palma; ér Tolpa r'șpunde:
Pentru că eu tatăl nostru n'am soit.
Ștefan atunci d'ise: Bine ți-a făcut,
Încă două palme decă ți-ar fi dat
Prostule țigane, le-ai fi meritat, —
Ba chiar și trei palme popa de-ți dedea
Nici un réu cu asta d'ensul nu făcea.
Păi bine m'ei Tolpa, chiar păgân să fi
Totuși Tatăl nostru trebuia să-l scii;
Dér tu din ce liftă streină ai născut
Decă Tatăl nostru încă n'ai scuit?!
Astădi de-a ta minte mă mir mult și eu
Cum nici pentru Domnul nostru Dumneđeu
Nu scii rugăciunea! — Ba, Măria Ta
En sciu Tatăl nostru, dér de m'ai ierta
La el o greșelă tot-déuna fac

Șajungând acolo trebuie să tac.
Ei bine, îi d'ise Vodă, ia să-l dicí
Până unde-l scii, c'apoi de aici
Te-oi îndrepta eu, și-ți făgăduesc
Când îl vei scii tot, te și boeresc.
Tolpa d'ise: Tatăl nostru care este
Ori unde și 'n ceruri numele sfințesci
Vie a ta împărăție... Ș'acel se oprí.
Dér Ștefan la d'ensul cu nécaș privi
Și-i d'ise: Înainte. — Aici o scrintesc,
Tolpa îi r'șpunde, și n'o numeresc,
Fii bun și m'ndr'ăptă Luminarea-ta.
Ștefan îi r'șpunde: Fie voia ta.
Fie... Fie... Fie... Tolpa repetéză
Și din fie 'ncolo nu înaintéză.
Haide m'ei țigane: Fie voia ta
Di tot înainte și pe loc nu sta;
Bagă, dic, de sémă ca dór' să ții minte
Fie voia ta și-apoi di înainte.
Tolpa ca să-și drégă glasul mai tușesc
Începe din capét, dér ér se opresce
Și ajuns la „fie“ ér a înlemnit,
Când Ștefan îi dice atunci cam r'știt:
Drept să-ți spun și acuma imi vine
Mai réu decát popa să croesc în tine!
Astă neghiobie nu are măsură
Să-ți uiti de la mână și până la gură
Odată cu capul nu te credeam d'eu
C'o să fi atăta tu de nătărău
Ca nici pe acestea două trei cuvinte
Să nu fi în stare a-le ține minte. —
Și Ștefan îl pune a tot repeta
Aste trei cuvinte: Fie voia ta.
Tolpa ér începe: Fie voia mea,
Fie voia mea... Și n'o isprăvea.

Ștefan Vodă 'i d'ise atunci: Ia stăi.
Fie voia ta, și 'nțelege m'ei,
Aici nu e vorba de tine, de eu,
Ci vorbesci cu Domnul nostru Dumneđeu,
Și tu cătră d'ensul prin acest cuvént
Cerí că cum e 'n ceriú așa pe pământ
Voia lui să fie. Ș'gripsóre b'etrân,
Ești mai prost cu multul decát un păgân.
D'apoi fie și-a lui dér, decă uit eu
Măcar de m'ai pune să tot dic mereu:
Cum v'ed d'ise Ștefan s'a trecut de șagă
Ție îți lipsește mi-se pare-o dógă,
Ia veđi, te silesco, ține minte bine
Fie voia ta. Ți și tu ca mine.
Eu Măria Ta bucuroș te-ascult
Și as'e trei vorbe n'ași vrea să le uit,
Dér să le țin minte pentru vecnicie
Fi bun și acestea pe-o cólá hărtie
Le scrie cu mâna chiar Măria ta,
Că apoi la d'ensa când eu m'oiú uita
Imi aduc aminte îndată de ele;
Dér ca să nu fie numai singurele
Mai jos iscălesce o iscălitură
Spre a-mi fi acésta de inv'etătură,
Căci iscălitura v'edend'o, atunci
Imi aduc aminte de-acele porunci
Ce Măria Ta mi-le dai ades.

(Va urma).

Corul meseriaşilor din Sebeş a cântat „Marşul cântăreţilor“, de Porumbescu; corul elevilor seminarului „Andreian“, condus de d-l T. Popovici, a cântat „Dorul înstreinatului“ şi alte două cântece; corul mixt compus din meseriaşii din Sibiu a cântat „Era noaptea întunecată“, „Maşi mărita“ şi „Mândruliţă de demult“, corul din Selişte a cântat „Fântâna cu trei isvóre“, „Hora plóia“, „Inima de Román“ şi „Răsunetul Ardealului“.

După concert a urmat petrecere în sala de la „Unicum“. În pauză s'au ţinut toasturi entuziaste.

Atât concertul, cât şi petrecerea au avut succes excelent. Programa concertului a fost executată cu măiestrie şi tunete de aplause au fost răsplata concertiştilor.

Joi seara s'au distribuit premiile. Au fost premiaţi trei timplari (Emil Poruţiu Sibiu, Dumitru Martin Orăştie şi George Baci Sibiu), patru pantofari (Ioan Tomuţa Orăştie, Ioan Tat Alba-Iulia, Petru Mihăilă Sibiu şi Constantin Dragoş Sibiu).

Mult a atras atenţiunea vizitatorilor grupa frumoşelor covóre espuse de harnicile femei din Ecica-română (Bănat).

Frumoşe sunt şi „ceţele“, „cărpa“, „ciupagele“, „brânele“, „opregele“ etc. confecţionate de femeile din Târnova (Bănat); apoi costumele complete din Huduc, Batiz, Bran, Năsăud, Zlatna; păpuşile din Selişte, ţinutul Haşegului, Cerţel, Lăslău-român, Borgo-Prund, Sebeş-săşesc, Avrig, Săsciori, Mercurea, Vaida-Recea, Răşinari.

Studentii italieni în România.

Ca întregire a celor împărtăşite despre petrecerea studenţilor italieni în România, mai dăm loc următoarelor amănunte:

Studentii italieni cu două zile înainte de plecare au mers la cimitierul Bellu, spre a depune o coronă pe mormântul lui V. A. Urechiă.

În cimitier ajunseră la orele 11. Aici îi aştepta un public numeros venit întru întîmpinarea lor.

Studentii italieni au rămas încântaţi de cimitierul Bellu, care este bine întreţinut şi bogat în monumente. Intraţi pe poartă, luară drumul spre dreapta şi înaintară până ce ajunseră la mormântul mult regretatului naţionalist V. A. Urechiă. Toţi se descoperiră.

Studentii italieni depun pe mormânt o frumoasă coronă de frunze de ştejar, cu inscripţiunea: „Reprezentanţii tinerimei italiene, lui V. A. Ureche!“

Membrii Ligei Culturale depun de asemenea o coronă, de asemenea şi membrii societăţii de cultură Macedo-Română, toate purtând panglică cu inscripţii.

După acesta în mijlocul unei pioşe tăceri, d-l Remus Iliescu rostesc o cuvântare italienească, slăvind memoria ilustrului V. A. Urechiă.

D-l Persico din partea studenţilor italieni, dice că îşi amintesc cu drag de V. A. Urechiă, care a depus acum câţiva ani la Roma o frumoasă coronă la statua lui Traian din For din partea Românilor. Spune, că consideră pe Urechiă, ca pe un mare măiestru al ideii latine în România. Aduce omagiile Italiei şi ale coloniei italiene din capitala ilustrului decedat.

Se ţinură apoi mai multe discursuri din partea Ligei a Societăţii macedo-române etc. şi în urmă d-l N. Ţinc a dat cetire următoarei ode:

La mormântul lui V. A. Ureche.

Vaţi adus, o fraţi, aminte de ilustrul profesor
Ce spre voi îşi ţine gândul cuprins pururea de dor:
Vaţi adus de el amiute, ş'unind flóre lângă flóre,
Astăzi puneţi o coronă pe ţerfina-î peritóre.
Vă plecaţi sfioşi privirea spre al mormântului mister.
Pe când sufletu-î se 'nalţă planând vesel prin eter.

Vaţi adus de el aminte, căci cu sufletul duios,
Orî şi când italianul spre ce-î nobil şi frumos

Fruntea-î largă ş'o închină,
Frunte pentru care cerul puse raze de lumină.
Vaţi adus de el aminte. Noi gândirea ne 'ncetat
Vom purta cătră voi care cu amor aţi salut

Pe maestrul V. Ureche,
Minte 'nalţă, minte veche,
Pe acela ce iubirea cătră voi ne-a predicat.

Fii ai Romei, fii ai ţerei cu o sută de cetăţi,
Să ne 'ntindem érašii mâna şi acum ca ş'alte dăţi,
Să ne 'ntindem érašii mâna peste tainicul mormânt

Şi prin tainic jurământ
Să mai strîngem legătura strămoşescă de amor,
Ţintind ochii cătră Roma, mama noastră a tuturor!

Între alţii a ospătat pe studenţii italieni şi directorul liceului şi al şcolii comerciale Virgil Popescu, oferindu-le un banchet la institutul „Virgil Popescu“.

Sala cea mare a liceului era splendid decorată cu drapele tricolore române şi italiene. Pe pereţi se aflau portretele Regelui şi Reginei Italiei, în sala de recepţiune se afla aşezat corul, format din elevii institutului, sub direcţiunea cunoscutului tenor Grigoriu.

La sosirea studenţilor italieni, corul a început să cânte în italianesce următorul imn popular italian, care a obţinut un succes enorm.

De la Alpi la mare, libertatea
Ne chiamă, tovarăşi la lucru
După cum am fost în durere. Ca să răsunăm
(vechiul nostru renume se ne ridicăm uniţi ca
un singur om. Nici setea de aur, nici timidele
(sfătură se nu ne smulgă de la pactul care trebuie să ne salveze.

Liberi cu toţii şi ai unei patrii
Fii de la Alpi la mare.

— O libertate, pentru tine a murit Giusto,
(şi cu sângele său udă séménţa ca să înverdescă
(pomul bogat de fructe pe care până acum le-a
(negat. Veniţi amici la umbra lui. Veniţi se ne
(unim mânilor.

Fie bine-cuvântată Italia
De la Alpi la mare.

Elevul Virgil Popescu, a rostit în italianesce următoarea cuvântare:

Scumpii noştri óspeţi,

Acum opt-spre-şapte secole Eterna Roma a trimis veteranii săi spre a forma o sentinelă viguroasă în contra barbariei popoarelor nordice şi orientale.

Opt-spre-şapte secole a avut de luptat această sentinelă şi a întrecut toate vicisitudinile şi aşi o găsiţi tot tare şi întorcându-vă acasă, veţi pute duce Eternei Rome buna ştire că strănepoţii vechilor colonii stabilite de ea în valea Dunărei şi pe vârfurile Carpaţilor, nu au pierdut nimic din vigórea lor şi şi-au ţinut locul lor în contra invasiunilor nordice şi orientale.

Fii bine-veniţi şi primiţi mulţumiri pentru bună-voinţa cu care aţi venit să vizitaţi pe depărtaţii voştri fraţi.

Corul intonă după această frumosul imn: „Din Carpaţi până la mare, de la Tisa în răsărit să cântăm cu mic cu mare, visul nostru s'a împlinit“.

La banchet seria toasturilor a deschis-o d-l V. Popescu mulţumind studenţilor italieni, că au privit însuşi instituţiunea sa şi salutându-i cu urarea „Trăiescă Italia!“

D-l Giglio Tos, a toastat în sănătatea d-lui Virgiliu Popescu şi pentru prosperitatea institutului său. Aplause îndelungate salutară ultimile cuvinte ale simpaticului înfiinţător al federaţiunii „Corda „Fratres“.

D-l Dr. Formigini a toastat pentru reprezentanţii presei şi în special pentru veteranii presei române, d-nii Luigi Cazzavilan şi Gr. Ventura.

D-l Gr. Ventura mulţumind în numele său şi al presei salutată prin cuvinte calde pe fraţii italieni.

D-l Persico student italian a ţinut următorul toast în limba italiană:

„Domnilor,

După aceste primiri carî se pot resuma în două proverbe latine: *crescit eundo—motus in fine velocior*—eu trebuie să vă fac o destăinuire.

Noi aci nu mai suntem umilii şi obscurii soldaţi ai acelui mare ideal al înfrăţirii umane, noi suntem un simbol—simbolul mării noastre Italiei, măsura dragostei pe care Românii o au pentru Italia.

Noi aci suntem totă Italia, cu gloriile sale, cu tradiţiunile sale, Italia cu cele

trei civilizaţii ale sale şi cu milenile sale de mărire, care vine să spună României, depărtată şi scumpa ei soră, că e de puternică dragostea pentru dânsa. Trăiescă România!“

După ce au mai vorbit prof. Cordescu, d-l Luigi Cazzavilan, Benedetto de Luca, d-şora Măriora Rusănescu, studentă etc. rosti d-l Teodor Speranţă o cuvântare printr'o poveste, dicând între altele:

Acastă poveste ar începe cu un împărat şi o împărătesă. Acel împărat era Traian, ér împărătesa Roma. *Impăratul Traian* avea mulţi fii şi pe mulţi i-a trimis ca să păzescă graniţele în depărtare. Din aceşti fii suntem şi noi, şi tot d'ei noştri sunt şi dincolo de Prut şi în Transilvania.

Au trecut vremuri de când aceşti fii au fost trimişi şi s'au adaptat la locurile şi locurile s'au adaptat lor!

Italianii sunt aci ca în sênul mamei, veniţi în vacanţă. Ne-aţi găsit cam ciobani, trebuia să fim aşa, că am avut de luptat cu urşii şi lupii! Ne-am păstrat totuşi pământul pe care ni-l-au dat Traian şi stégul latinităţii.

Vivat! Trăiescă Italia mult iubită!

După terminarea banchetului de la institutul V. Popescu doctorul Formigini, unul din óspeţii italieni, însoţit de d-l C. Codrescu, profesor de literatura italiană, a vizitat anul al III al şcolii comerciale superioare gradul II din Bucuresci. D-sa a făcut mai multe întrebări elevilor despre viaţa lui Dante Alighieri şi despre operele sale, rămânând pe deplin mulţumit de răspunsurile obţinute. După această d-l Formigini într'o mică cuvântare rostită în limba italiană, a adus elogii elevilor şi în special d-lui profesor respectiv. La eşirea din clasă elevii au izbucnit într'un formidabil: „Evviva l'Italia!“ la care d-sa a răspuns foarte emoţionat: „Evviva la gioventù rumena!“

Emilio Persico, care e acum avocat, a fost unul din premiaţi la concursul de onoare între liceele din Italia, şi până acum a găsit chipul de a face să fie cunoscut în patrie prin mai multe savante publicaţiuni juridice.

Acest lucru nu-l împedecă însă ca să continue a munci mult pentru secţiunea italiană a federaţiunii „Corda Fratres“, al cărei vice-preşedinte este.

În România ca ocaziunea acestei vizite a sciut să-şi câştige cea mai mare simpatie pentru firea lui sinceră, cultura lui variată, spiritul lui bogat şi cuvântul lui uşor şi elegant.

Înaintarea şi întărirea Rusiei în Orient.

Multă vreme s'a vorbit despre cauzele, carî silesc pe Rusia să se întindă şi să se întărească în Orient, atribuindu-se testamentului ce Petru cel Mare ar fi lăsat urmaşilor săi. Testamentul-program, neputându-se executa prin puterea armelor în tot-deuna şi în tot locul, diplomaţia a suplinat acesta.

Acum în timpul din urmă, se vorbesce foarte mult de reluarea programei de-a înainta şi a se întări în Orient. Eţă — după „Cronica“ — textul acestui testament-program despre care se vorbesce, de câte-ori Rusia face câte un pas în Orient.

Testamentul lui Petru-cel-Mare.

„În numele preasfintei şi nedespărţitei treimi, Noi Petru I-ŭ, tuturor descendenţilor şi succesorilor la tronul şi guvernul naţiunii ruseşti.

„Marele Dumneşu de la care ţinem existenţa noastră şi coróna noastră, luminându-ne cu lumina sa şi sprijinindu-ne cu sprijinul său, imi permite de a privi pe poporul rus ca un popor chemat în viitor la dominaţiunea generală a Europei. Intemeiez această cugetare a mea pe aceea, că naţiunile Europei au ajuns, cea mai mare parte, într'o stare de bătăneţe vecină cu decrepitudinea, spre care merg cu paşi repeţi; trebuie ca ele să fie lesne şi de sigur cucerite de cătră un popor tînăr şi nou, când acesta va fi atins totă forţa şi creşterea sa. Privesc dér invasiunea ţerilor Occidentului şi Orientului de cătră Nord, ca o mişcare periodică decretată în cugetele Providenţei, care tot astfel a regenerat pe poporul român prin invasiunea barbarilor.

Emigrările ómenilor polari sunt ca fluxul Nilului care, la ore-carî epoci, ingraşe cu noroiul său ţerile slăbite ale Egiptului. Am găsit pe Rusia gârlă, o las riu, succesorii mei vor face din ea o mare întinsă,

destinată a face roditoare Europa rătăcită, şi udele ei vor deborda, cu toate stăvilările ce nisce mâni slabănoşite ar pute să-î pue în cale, decât descendenţii mei vor săi să-î dirigeze cursul; pentru aceea, eu le las învăţămintele următoare, pe carî le recomand atenţiunii şi observaţiunii lor statornice

1) De a întreţine naţiunea rusă într'o stare de rebel permanent, a ţine pe soldatul rus tot-deuna în rebel, a nu-l lăsa să repaueze decât pentru îmbunătăţirea finanţelor statului; a reforma armatele, a alege momentele oportune pentru atac, a opera astfel, ca pacea să serve pentru rebel şi rebelul pentru pace, în interesul măririi şi prosperităţii crescânde a Rusiei.

2) A chema prin toate mijlocele posibile, de la popórele instruite ale Europei, căpitanii în timp de rebel şi savanţi în timp de pace, pentru a face să profite naţiunea rusă de folósele celorlalte ţeri, fără a face să piardă pe ale ei proprii.

3) A lua parte în ori-ce ocaziune la afacerile şi certele Europei şi mai ales ale Germaniei, care, fiind mai apropiată de noi, ne interesază mai de-adreptul.

4) A *divisa Polonia*, întreţinând turburări şi gelosii continue; a interesa pe puternicii cu preţul aurului, a influenţa parlamentul, a-l corumpe spre a avé o acţiune în alegerea regilor, a numi partizan şi a-i proteje, a face să intre trupele moscovite şi a-le ţine în ţeri străine, până ce va veni ocaziunea, ca să rămâie acolo pentru tot-deuna. Dacă puterile vecine opun dificultăţi, a-le potoli momentan, îmbucătăţind din ţeră până se va lua tot ce este de luat.

5) A lua de la Suedia cât se va pute mai mult şi a face să fim atacaţi de ea pentru a avé un pretext de a o subjuga. Pentru această, trebuie izolată de Danemarca şi pe Danemarca de Suedia şi a întreţine cu grije rivalitatea lor.

6) A lua tot-deuna pe soţiile principilor ruşi dintre principesele Germaniei, pentru a înmulţi alianţele de familii, a apropia interesele şi a uni de sine pe Germania cu cauza noastră, înmulţind influenţa noastră.

7) A căuta de preferinţă alianţa Angliterei pentru comerţul nostru cu o putere, care are mai multă trebuinţă de noi pentru marina sa şi care póte să fie mai folositoare desvoltării marinei noastre.

A da în schimb lemnele noastre şi alte produse contra aurului ei, şi a stabili între comercianţii, mateloşii ei şi ai noştri raporturi continue, carî să formeze pe ai noştri în navigaţie şi comerţ.

8) A se întinde neincetat cătră Nord, în lungul Balticeii, precum şi spre Sud în lungul Mării Negre.

9) A se apropia pe cât este mai posibil de Constantinopole şi de Indii. Cel ce va domni pe aceste ţinuturi, va fi adevăratul Sveran al lumii. Prin urmare, a provoca reşele continue atât Turcului, cât şi Persiei. A aşeza câştiere pe marea Negră, a se face stăpân din ce în ce peste această mare, precum şi peste Baltica, care sunt un punct îndoit şi necesar la reuşita proiectului; a grăbi decadenţa Persiei; a pătrunde până la golful Persic; a stabili, decât este posibil, prin Siria, vechiul comerţ al Orientului, şi a înainta până în Indii, carî sunt antrepreşitul lumii. Odată ajunşi acolo, n'am mai avé nevoie de aurul Angliterei.

10) A căuta şi a întreţine cu grije alianţa Austriei; a sprijini în aparentă ideile sale de viitor imperiu asupra Germaniei, şi a provoca în contra ei şi pe sub mână gelosia prinţilor. A le face să reclame ajutoarele Rusiei de cătră unii ca şi de cătră ceilalţi, şi a exercisa asupra acestor ţeri un fel de protecţiune, care să prepare viitorea noastră domnie.

11) A interesa casa Austriei, ca să gonească pe Turc din Europa, şi a neutralisa gelosiile ei din timpul cuceririi Constantinopolei, provocând un rebel cu vechile state ale Europei, sau dându-i o porţiune din cucerire, dér care i-se va lua înapoi mai târziu.

12) A întruni împrejur pe toţi greco-ortodoxii său schismatici, carî sunt răspândiţi în Ungaria, seu în Polonia; a-i centralisa, a-i sprijini şi a stabili mai înainte o predominare universală printr'un fel de autoritate şi de supremaţie sacerdotală, astfel vom avé tot atâţia amici printre fiicare din inamicii noştri.

13) Când Suedia va fi desmembrată, Persia învinsă, Polonia subjugată, Turcia cucerită, armatele noastre regenerare, Marea Negră şi Baltică păzite de corăbiile noastre, trebuie să propunem separat şi tare secret Curţii din Versailles, pe urmă Curţii din Viena, de a împărţi cu ele imperiul lumii. Dacă una din ele acceptă, ceea-ce e sigur decât vom flata ambiţiunea şi amorul lor propriu, a se servi de una pentru a sfărâma pe cealaltă, angajând cu dânsa şi pe rând

o luptă, care nu va fi îndoișă, Rusia stăpânind tot Oriental și o mare parte a Europei.

14) Dacă, ceea ce nu este probabil, fie-care din ele ar refuza oferta Rusiei, trebuie a le căuta certe și a le face să se ruineze una pe alta. Atunci profitând de un moment decisiv, Rusia ar tăbări cu trupele sale, concentrate de mai dinainte, asupra Germaniei.

În același timp două flote considerabile ar pleca, una din Azoff, și cealaltă din portul Arhanghel, încărcate de horde asiatice sub convoiul flotelor armate ale Mării Negre și ale Balticeii înaintând prin Mediterana și prin Ocean, ele ar inunda Franța de o parte și Germania de altă parte, și aceste ținuturi biruite, restul Europei ar trece lesne sub jug, fără a mai trage o lovitură de pușcă. Astfel se poate și trebuie să fie subjugația Europa.

SCIRILE DILEI.

— 12 (25) Octomvrie.

Contra seminariului din Arad. Ministrul cutelor și instrucțiunii publice Iuliu Wlassics este foarte „ingrijat”, ca școlile românești să meargă bine (!) Mai zilele trecute s'a dus la Beiuș, ca să se convingă în persoană, dacă sunt adevărate nenumăratele calomnii și denunțuri, ce se colportază pe socotela școlilor de acolo acuma cetim într'o foie despre un raport al lui Dr. Benedek Jancsó, care fusese trimis mai în vară la Arad, ca să inspecteze școlile românești de acolo. Jancsó a fost primit la Arad cu toate onorurile, având din păcate „prieteni personali” printre Românii de acolo. Însă cu toate acestea ce se vede? Ce spune Jancsó în raportul său? Poate ați crede, că spune ceva bine? Dămne feresce! Jancsó spune, că instrucția în toate școlile diecesei nu urmărește planul prescriș și că în general școlile nu-și îndeplinesc datoria. Inusuș inspectorul școlar diecesan *Romul Ciorogariu* — dice Jancsó — care este profesor și director al seminariului n'are calificațiunea cerută. În amândouă școlile se întrebunțază atlasul lui Kiepert, care a fost oprit în Ungaria. Elevii, cari ar trebui să aibă cel puțin 4 clase gimnaziale, n'au de cât câte 2—3 clase civile seu gimnaziale. Apoi, cu toate că ministrul a oprit riguros, totuși se primesc și fete ca privatiste la examene, așa că la examene se presentă mai mulți privațiști, de cât elevi ordinari. Ministrul are de gând acuma să trimită la Arad un comisar, care să înlătureze „neregularitățile”.

Generalul Czeck și Petöfi. Cel din urmă dintre generali din revoluția ungherească, cu numele Ioan Czeck trăsece și acuma în America. De cinci-șase de ani, de când trăsece acolo a uitat limba ungherească așa că nu mai poate s'o vorbescă și fiind și aproape orb, el dictază ficele sale în limba spaniolă, ceea ce vré să scrie. Éta ce dice generalul Czeck despre întâmplările din revoluție:

Czeck s'a oprit cu o trupă de 2—3000 soldați la Șimleul Silvaniei (Sălagiului) și aici a spus ómenilor săi, să-și îngrópe armele, și să se întórcă pe la căminurile lor, căci de acum or-ice împotrivire e zadarnică. În cursul zilei au sosit fugari și din Dobrițin și Șiria. Aceștia însă nu s'au oprit la Șimleu, ci au fugit mai departe „Între acești fugari am vedut și pe poetul *Petöfi* și m'am tot uitat după el, până a dispărut între dealuri. Nu este adevărat ceea ce se spune, că Petöfi ar fi fost adjuțantul lui *Bem*. Acesta este o greșală, fiind-că Petöfi n'a stat în armata lui *Bem* de cât câte-va zile, ca trecător. Nu pot împărtăși părerea acelora, cari susțin, că pe Petöfi ar fi murit pe câmpul de luptă, lângă Sighișoara, ci părerea mea este, că Petöfi, scurt timp după-ce l'am vedut eu, *for fi omorât Românii, cari cutierau atunci munții*. Ori ce altă presupunere, nu poate să fie, de cât un basm. Dispariția lui Petöfi fără nici o urmă nu se poate explica în alt chip.

O scumpă aniversare. D-l inginer-șef P. *Iliescu* a adresat d-lui Luigi Cazzavillan, directorul diarului „Universul” ur-

mătoră scrisóre: Stimate d-le Cazzavillan! Astăzi se împlinesc trei ani de când căți va Românii, conducute de regretatul mare patriot V. A. Urechia, au depus o corónă de bronz la baza columnei lui Traian la Roma. Multe piedici ni-s'au pus în realizarea idealului ce urmăream, de inimicii rassei latine; grație însă concursului nobil al cător-va bărbați italieni marcanți, ne-am vedut dorința împlinită și cu prisos. Unul dintre aceștia ești și d-ta, care cu cuvântul și cu fapta, ne-ai făcut mari servicii. Se cuvine dér ca în această di mărétă să vă reamintesc și să vă felicit, urându-vé sănătate, viétă lungă și realizarea tuturor dorințelor. Mai doresc, ca legăturile de rasă, cari ne unesc, să se întărescă din ce în ce mai mult, și mama noastră Roma să devie pentru noi Românii loc de pelerinagiu, unde să ne adunăm în fie-care an, ca să ne adăpăm de la isvórele ei dátătoare de viétă, și să ne întórcem cu mai multă vigóre ca să luptăm pentru menținerea naționalității tuturor Românilor. Binevoiti, stimate d-le Cazzavillan, a primi încredințarea prea osebitei mele considerațiuni. P. *Iliescu*, inginer-șef. București, 29 Septemvrie 1902

Societatea de lectură „Ioan Popasu” a teologilor și pedagogilor din Caranseces s'a constituit în următorul mod: Președinte al societății, Dr. George Dragomir, profesor de teologie; vice-președinte Fortunat Mureșanu, teol. cl. III; notar I. și secretar Ioan Ovesea, teol. c. III; notar II Miron Popovici, ped. c. IV; bibliotecar I. Ioan Andreescu teol. c. II; bibliotecar II. Tudor Savescu, ped. c. III; casar. Aron Moise teol. c. II; controlor: Ioan Marila ped. c. IV; în comitet: Ioan Ovesea, Pavel Popescu, teol. c. III, Liviu Biro, Valeriu Blajovan, teol. c. II, Marcu Boldovina, Romul Ancușă, teol. c. I, George Părvu, ped. c. IV, Pavel Bogovici, ped. c. III, Nistor Suru, ped. c. II, Dimitrie Balint ped. c. I.

Camera advocaților din Clușii a șters din lista advocaților pe Ioachim *Fulea* avocat în Alba-Iulia.

Cununii: Domnișóra Maria *Pinciu*, fiica părintelui Nicolae Pinciu, se va cununa cu d-l învătător din Alba-Iulia Ioan *Pampu*, la 2 Novembre st. n. órele 4 p. m. în biserica gr. cat. din Hosman. — Tot atunci și tot acolo se va celebra și cununia d-șórei Maria *Chirtop* cu d-l Nicolae *Pampu*. — D-șóra Maria *Gámulea* și d-l Dumitru *Cucu*, neguțator în Sinaia, și-au celebrat cununia religioasă ađi Sábmbătă în biserica Sf. Treimi de pe Tocile (Brașov)

Omorit cu două palme. În comuna Csajár (comit. Vespremului) a murit în ziua de 16 Octomvrie Stefan Veleghi. — Veleghi fusese în acea di la socrul său Ioan Halom la cules de vii. Nu se scie din ce causă s'a luat la cértă cu socrul său, care i-a tras ginerului două palme așa de sdravene încât i-a plesnit craniul și a murit în acea di. Venind doctorul și judecătorul de instrucție la fața locului s'a constat, că lui Veleghi fi era plesnit osul frontal. Pe socrul său l'au lăsat de ocamdată pe picior liber, fiind om cu familie și cu avere, însă au pornit cercetare contra lui.

O bătaie între feciori și urmările ei. În Er-Semlyén (Bihar) era danț la cărciuma jupânului Klein. S'a dus la danț și feciorul *Bolha* János cu drăguța lui *Erna* Iuliska. János era tare gelos și nu lăsa pe Iuliska lui să jóce nici cu un fecior. Dér erau acolo vr'o 14 feciori, cari nu și-au bătut mult capul cu supărarea lui János și au luat'o pe Iuliska la danț. Ce să vedeți însă? Furiosul amarez a scos un cuțit și s'a repeđit cu el la feciori rânindu-i aproape pe toți, dintre cari pe unul cu numele Kerekes l'a și omorât, ér pe trei i-a rânit de mórte. Nici jupânesă Klein n'a scăpat neatinsă și pe ea a împuns-o cu cuțitul. János era în stare de beție. — Vedeti, ce face beția și gelosia nebună din om! Il face ucigaș și il duce la temnița pe viétă, decât nu chiar la spânzurătoare!

Beutura de dragoste otrăvită. Fetele din Brestovaț (Croatia), Sidonia Belici și Mileva Luchici iubeau doi frați, pe Costa și Milan Jivcivici. Dragostea a ținut, cât a ținut, de la o vreme însă fetele băgară de sémă, că cei doi flăcăi se învêrtesc și pe lângă alte fete. Sidonia și Mileva erau desperate și au cerut sfat de la baba Maria Cosovici. Acesta pentru bani buní le-a dat un praf, pe care se-l pună în rachiú și se-l dea se-l bea feciorii. Nu de mult a fost o petrecere în casa lui Luchici, la care au luat parte și frații Jivcivici. Fetele au profitat de ocașie, ele au pus o bună dosă de praf în rachiú și le-au dat să beie tinerilor „beutura de dragoste”, cum credeau ele. Dér beutura avú alt efect, nu așa cum doriau ele. Cei doi frați se îmbolnăviră și muriră în scurt timp în dureri cumplite. Doctorul a constatat otrăvire. Fetele și baba au fost descoperite, trase în cercetare și au mărturisit înaintea judecătorului fapta lor nesocotită, care a costat viétă a două ființe tinere.

Și-a visat mórtea. Veduva lui Humli János locuia într'o casă din comuna Rad împreună cu fiul său. Luní diminéta sculându-se, a început să povestescă, că a avut un vis tare réu. Spunea, că a venit la ei un om înalt cu barbă roșie, care a prins-o de gât și a împuns-o cu un cuțit mare. Noru-sa și copiii au ris de babă, că ce visuri ciudate are, și apoi n'a mai vorbit de acel vis. A doua di diminéta Humli János s'a dus cu nevastă-sa să aducă de pe câmp cucuruzul, ce a mai rémas. Acasă n'a rémas, decât baba și doi nepoți, cari po urmă s'au dus și ei la școlă. Așa după órele țece, când s'au întors de la școlă, au găsit pe bunica lor în cămara de lângă bucătărie într'o baltă de sânge. Copiii s'au spăriat și au fugit în vecini. Venind vecinii să vadă ce e, au găsit pe baba mórta cu gâtul tăiat, ér lângă densa era un satir (cuțit mare), care era al lui Humli, ér în odaie toate erau răscolite și din ladă lipseau 84 coróne, pe cari le ținea Humli să plătescă a doua di porția (contribuția). Gendarmii au prins a doua di pe ucigaș în hotarul comunei Dereeske. Infățșarea lui se potrivește de minune cu figura vedută în vis de biata babă. El se numesce *Graner* Vilmos și este calfă de dulgher (lemnar) din comitatul Vas (dincolo de Dunăre). Au găsit la el și o parte din banii jefuiți. Este interesant, că pe *Graner* l'au luat la bănuială după descrierea babei, cum a visat, și în adevér *Graner* a mărturisit, că el a făptuit omorul.

Un fotograf arestat. Un anumit fotograf S., în etate de 28 ani, a deschis nu de mult un atelier fotografic în Făgăraș. Cu toate că fotografului fi mergea bine atelierul, totuși ușuraticul tiner a făcut în câte-va săptămâni o datorie de 20,000 coróne. Ca să tragă pe sfóra pe creditorii săi, el și-a vendut pe ascuns atelierul cu 10,000 coróne și a fugit din Făgăraș. Apoi se duse la Budapesta, unde în câte-va zile și-a prăpădit toți banii prin localurile de petrecere. Într'un asemenea local fu arestat de către poliția secretă.

Cercul Henry va da mâne, Duminecă, două reprezentații, una la órele 4 p. m. cu prețuri reduse și séra la 8. Piesa de atracție „*Burii*”. — Luní se va da *reprezentăția de adio*. Prestațiunile eminenților artiști ai acestui circ sunt în deajuns cunoscute și apreciate.

La casa de tir este un loc de escursiune plăcut, chiar și érna. Ómenii cu viétă sedentară, pentru a mai face mișcare, se pot abona la prând și 'cină. Bucătăria este esceientă, așa, că mulți sunt, cari aduc de acolo mâncare în oraș.

Cel ce se îngrijesce de sănătatea sa, să bea „*Apa amară*” Francisc Iosif, care de mai bine de 25 ani se trimite în totă lumea și este recunoscută, ca singurul mijloc natural, salin purgativ. Să se cêră espres apa amară Francisc Iosif.

În magazinul de încălțăminte I. Sabadeanu Brașov. Strada Porții Nr. 10 care de 34 ani se bucură de un *renume bun* și care posedă un mare sortiment (alegere) de încălțăminte solidă și modernă, de toate soiurile pentru domni, dame și copii, da iernă și de vara, se póte procura încălțăminte cu *prețuri reduse, foarte ieftin, gata precum și după măsură*. Pentru soliditate garantéză firma.

Din nevoile unei comune.

(În atențiunea Ven. Consistoriu din Gherla).

Lechința, 18 Oct. 1902.

Onorată Redacțiune!

Lechința-săsescă din comitatul Bistrița-Năsăud, situată cam în marginea Câmpiei-nordice, este o comună opidană săsescă cu o poporațiune de 1989 suflete, între care după statistica din urmă se află și 444 Români gr. cat. cuprinși în 81 familii. Durere însă, din causă că în această comună mare domnesce singurul element săsesc, — Românii, deși în număr atât de considerabil, sunt ignorați și priviți și astăzi ca iobași. Ei sunt atât de sêraci și rémași îndêrșt, încât între cei 444 Români nici barem unul nu se află, care să soie ceti și serie. Apoi din causă, că sunt eschiși cu totul de la tóre drepturile și favorurile comunale, precum de la pășunat, lemuărit și aitele, acele 81 familii nu dispun nici barem de o cótă de vită seu de un purcel la casa lor, și toți trăesc numai ca păstori și qileri pe lângă Sași și lucrători la cal-a ferată.

Fiind-că în Lechința, deși e comună mare, afară de școlă confesională ev. luth. alte școlt nu esistă, ér la școlă confesională săsescă copiii Românilor nu sunt siliți a umbla, și care cerceteza această școlă de voie bună sunt ignorați și tractați după calapodul străinului, 50—60 copii ai Românilor din Lechința astăzi, când totă lumea se emancipezá, cresc fără educațiune și învêțătura trebuincioasă și nu sciu nici barem a-și face cruce și a ruga pe Dumnezeu în limba lor.

În anul 1896/7 acești Români au căpăt de la frații lor din Bistrița pomană o modestă bisericuță de lemn însă Sașii și pe această numai cu greu li-au conces s'o clădescă, și pentru un loc ascuns și repos în marginea comunei de vro-o câți-va stînjin, au luat de la Români 240 coróne, ér astăzi, când comasația hotarului este în curgere, Sașii se tem că cu această ocașiune vor trebui să dea Românilor porțiune canonică.

Lechința, cum am dis, e o comună mare opidană cu 4 tîrguri de țeră la an și cu tîrg de săptămână în totă Joia, cu comunicațiune de cale ferată și alte comunicațiuni de bune, prin care tot productul economic din câmpia cea bogată se concentrează și valoréză aici. Cu timpul Lechința are să devie un centru bogat românesc. Ar fi de dorit, dec, ca capitaliști și financiari români și în urmă toți Români inteligenți din Bistrița, Câmpie și alte ținuturi românești să iee inițiativa pentru înființarea unei bănci românești în Lechința, pentru-că într'adevér loc mai prielnic și mai potrivit pentru înființarea unui institut de credit și economii, nici că se póte.

Asemenea ar fi de dorit, ca Prea Veneratul Consistoriu diecesan din Gherla să-și îndrepteze atențiunea cu mai multă serioșitate asupra afacerilor bisericesci scolastice ale Românilor din Lechința, — pentru-că, atunci când e vorba de ajutorat biserică și școlé, apoi în prima linie trebuie ajutați cei sêraci și întunecați. Dacă autoritățile bisericesci mai înalte și românimea întregă nu va sări întru ajutorul acestor Români cu totul isolați și rémași îndêrștul tuturor Românilor din țeră, apoi în scurt timp sunt espuși cu totul perirei.

Hotarul Lechinței tocmai acuma se comaséză și Români din Lechința sunt lipsiți de conducători, care să le póte de grije, ér biserica e sêraca, nu póte purta proces cu comuna politică. Ar fi de dorit dec, ca Prea Veneratul Consistoriu diecesan din Gherla să róge tribunalul reg din Bistrița, ca cu oasiunea comasației să se îngrijescă și de biserica română gr. cat. din Lechința care e foarte sêracă și n'are nici un isvor de venit.

Biserica română din Lechința ca filie e alăturată la comuna bisericescă *Matre Herina* și se administréză de d-l preot Sever Groze, ér ca cantor bisericesc vine în totă Dumineca Ioan Moldovan din Moruți, însă fiind-că parochienii, cum am dis, sunt atât de sêraci, încât de mai mult timp nici cantorul nu și-l pot plăti, e tîmă că ađi mâne vor fi lipsiți și de acești funcționari bisericesci și această cu atât mai mult, pentru-că biserica nici de cărți de cântări bisericesci nu dispune.

Codreanu.

Adunare de învățători.

Cercul filial: Ardușat-Someș al Reuniunii învățătorilor gr. cat. rom. din Archidiaconatul Sătmăruului aparținător diecesei Orașii-mari. Își va ține adunarea sa de toamnă în *Homorodul-de-sus*, la 27 Oct. st. n. a. c., la care cu onoare invităm pe toți dd. membrii fondatori, ordinari și părintori, precum și pe toți binevoitorii învățământului nostru popular.

Ordinea de zi:

- 1) La orele 8 a. m. parochul local va servi st. liturgie, la care va cânta d-l învățător local cu copiii de școală. — La finea liturgiei „Părăstas“ pentru membrii repausați ai Reuniunii.
- 2) La 9¹/₂ ore prelegere practică cu elevii școlari din geografie despre „Comună“, ținută prin d-l învățător local. La finea prelegerii împărțirea premiilor între școlarii mai diligenți.
- 3) La 10¹/₂ ore deschiderea adunării prin președinte.
- 4) Cetirea protocolului adunării anterioare ținută în Sîrbi.
- 5) Alegerea comisiei verificătoare.
- 6) Critica verbală asupra propunerii practice și a cântărilor bisericesti.
- 7) Constatarea absențelor.
- 8) Censurarea scuselor pentru absențările de la adunarea din Sîrbi, eventual aplicarea § 4 din regulament.
- 9) Raportul presiului despre activitatea despărțământului.
- 10) Raportul cassariului și darea absolutivului.
- 11) Raportul bibliotecarului.
- 12) Alegerea cassarului și a bibliotecarului pe timpul de doi ani ai ciclului present.
- 13) Incasarea taxelor restante datorite cassei centrale.
- 14) Colectarea taxelor de 40 fileți pentru fondul de premiere al despărțământului.
- 15) Se vor citi disertațiunile despre „drepturile cetățenului în comună, comitat scl.“ Cea mai bună disertațiune se va premia cu 10 cor. la proxima adunare generală.
- 16) Eventuale propuneri.
- 17) Fixarea locului pentru adunarea viitoare.
- 18) Inchiderea adunării.

Săsarî, la 10 Septembrie 1902.

Alexiu Pop, Andrei Soran,
par. președinte. notar.

Jucători falși în trenul expres „Orient“.

Pe liniile din Ungaria a trenului expres Paris-Constantinopol de mai multe săptămâni își făcea treburile o bandă primejdiosă de jucători falși. Medicul trenului reuși alaltă-eri să demascheze banda, însă înainte de a fi putut fi arestați, în Budapesta au spălat putina. Eță cum operau numiți bandiți:

Ei se recomandau, că sunt o familie bogată (mare fabricant) din Belgia: Tatăl, un om mai bătrân cu exterior foarte elegant, soția lui o damă din cele mai distinse, apoi o domnișoră de 17—18 ani și un băiat de 14 ani.

Ei călătoriau mereu pe linia Budapesta-Constantinopol și înapoi. Repede făceau cunoscintă cu pasagerii mai distinși ai trenului expres și la sfârșit îi invitau să jöce cărți. De obicei se juca baccarat séu macao.

Medicul liniei, Dr. Arthur Wieser, care călătorea și el adesea-ori pe acesta linie, prinse bănușă, vădend, că pretinsul mare fabricant câștiga sume din ce în ce mai mari. Medicul se puse, fără să fie observat, să bage de seamă, cum se petrec lucrurile și descoperi, că Belgienii, după ce sosiau în Budapesta,—cu trenul cel mai apropiat, éráși se întorceau la Constantinopol.

Înainte de asta cu 8 zile Dr. Wieser a urmărit de aproape familia misterioasă. Până la Halas, familia perdea mereu, când însă înainte de a sosi la Budapesta, se termină jocul, Belgianul câștigă suma de 20.000 franci.

Alaltă-eri éráși călătoria medicul în același cupeu cu familia respectivă, care se puse la joc cu fabricantul olan-

dez Van der White și cu procuristul fabricii de oțel din Solingen, cu numele Harryhol. Dr. Wieser observă, că nevasta, fiica și fiul, cari asistau la joc (chibițau), făceau fel de fel de mișcări. Dama trăgea mereu de lanțul de aur, ce-l avea la gât, fata se juca cu brațele, érá băiatul își îmbumba și desbumba surtucul. Tatăl răspundea la semnele familiei și se orienta, decât trebuie să mai ia o carte ori nu.

Atunci medicul nu s'a putut reține și i-a spus Belgianului în față, că înșelă la joc. Belgianul făcea însă pe grozavul, s'a „legitimă“ cu documente, că cine e, și — l'a provocat pe medic la duel.

La gară în Budapesta s'au despărțit, rămânend, ca Belgianul să-i trimită doctorului secundanții. Doctorul însă în zadar a așteptat, secundanții n'au venit. Poliția, care scie, că în timp de câte-va săptămâni, familia belgiană a câștigat în cărți mai bine de-o jumătate milion de corone, a ordonat urmărirea lor.

Convocare.

„Reuniunea femeilor rom. gr. or. din Bran și împrejurime“ își va ține adunarea generală în ziua de 27 Octomvrie st. v. a. c. (9 Nov. n.) la orele 2 p. m. în localul „Parsimoniei“. La această adunare sunt invitați a participa toți membrii și sprijinitorii scopului ce-l urmăresce Reuniunea.

Bran, în 11/X 902.

Comitetul Reuniunii.

Cale bună!

Óspeșilor Italiani.

Ca și visul care trece
Și realitatea vine,
Tot așa dispar din lume
Dilele cele senine...
Și în locul lor s'arată
Dile triste și ploioșe
Urmărite de îndată
De nopți negre și cețose...

S'a dus vara, dătătoare
De plăceri și sănătate
Și cu ea par'că-ți dispăre
Și plăcerea ta de tôte...
Érá în locu-i veni tómnă,
Tómnă tristă ce aruncă
In vârtejuri foi uscate
De pe dealuri până 'n luncă.

Ș'o să trecă 'ncet și tómnă
Și, în locu-i o să vie
Érna care 'nzăpedește
Mușți și deluri și câmpie...
O să vie érna care
Multe victime-o să facă
In mulțimea nevoioasă;
Dér și érna o să trecă...

O să trecă, și în locu-i
O să vie primăvara
Cea de viață dătătoare
Și iubită 'n tótă țera,
Și-atunci, scăpați de jugul
Unui ierne triste, grele,
Érá vedé-vom flori, verdéță
Și voióse rindueele...

Rândunelele plecat-au
Spre al lor culcuș de iernă
Pân' zăpada nu începe
Din nori negrii ca să cernă.
Ca și ele, își iau sborul
Spre a lor divină țără,
Óspeșii ce noi avut'am
Intr'a noastră țerișoră.

Cale bună, frați de sânge!
Și 'n Italia slăvită,
Nu uitați de România,
Sora voastră mult iubită!
Fie ca 'ufrățirea noastră,
Ce acum ne adună,
Să nu aibă despărțire....
Cale bună! Cale bună!...

Marion.

ULTIME SCIRI.

Noul metropolit al Bucovinei.

Viena, 25 Octomvrie. Archimandritul consistorial și actual administrator al Archidiecesei din Bucovina, episcopul titular Dr. **Vladimir de Repta** a fost numit Archiepiscop și metropolit în *Cernăuți*. (Noul metropolit, care de 11 ani este membru al „Reichsrathului“ ca reprezentant al mării proprietăți bisericesci, în urma noiei sale demnități va trece în camera seniorilor. Repta s'a născut la 25 Decemvrie 1841 în Banila rusească (Bucovina). După absolvirea gimnasiului și a teologiei din Cernăuți, și-a completat studiile la universitățile din Viena, Bonn, München și Zürich. La 1896 facultatea de teologie din Cernăuți l'a promovât doctor de onoare. A fost timp mai îndelungat profesor. De la 1898 este episcop titular).

Literatură.

„Carnetul Rosu“, o interesantă *novă nihilistă*, tradusă din germană de *Hosul*. O broșură de 104 pagini, format octav mic. Broșura oferă o lectură ușoră și distractivă. — „Hosul“ e cunoscut cetitorilor noștri din numărósele sale lucrări publicate în foiața țiarului nostru. Pprețul cu posta 50 bani.

ECONOMIA.

Gunoii.

Puține ținuturi sunt la noi, în cari pământul se nu aibă lipsă de gunoii. Ba sunt unele cu pământ mai sterp și neroditor, unde nu se pöte produce mai nimica fără o gunoie mai îmbelșugată. În astfel de ținuturi apoi gunoii este adevărata „baie de aur“ a economului, baia, care dă isvorul necesar la nutrirea plantelor cultivate în economia câmpului.

Pe unele locuri pământul, su pus culturai bucatelor séu plantelor de nutreț, îl putem aseména cu un sac plin de făină. Dacă tot luăm din acesta, érá de pus nu mai punem nimic, este indeobște cunoscut, că odată dăm de fund. Așa se întâmplă și cu pământul! Dacă tot luăm de pe el în tot anul bucatele trebuincioșe pentru nutrirea ómenilor, séu că luăm nutrețul pentru nutrirea animalelor de casă, érá de gunoii nul mai gunoim, odată numai ce scă și se imputinează și ródele de pe el.

Când am lăsa ródele, cari se produc din pământ, ca să se nimicească neadunate tot acolo, după-cum se întâmplă acesta pe unele locuri în țările necivilizate și sélbatice, pământul nu ar avé mai nici o lipsă de gunoii, căci plantele prin nimicirea lor de acolo, imprăscie tot-odată și séménța de lipsă pentru viitórele plante, și astfel își asiguréază generațiunea din an în an, érá prin foile și trunchiurile lor gunoesc și ingrașă tot-odată și pământul acela, pe care au crescut.

În lumea plantelor și a unor animale, viața și mórtea nu sunt nimicirea totală a lor, ci în cele mai multe casuri numai schimbarea materiei și a formei. Legea vecinică a naturii nu este alta, decât schimbarea și crearea continuă a nouelor specii de plante și animale. În lumea minerală séu a petrilor, încă se întâmplă unele schimbări, de pildă: sfărmașarea petrilor în nășip și prefacerea acestuia în pământ roditor, dér schimbările acelea așa se întâmplă de încet, încât omul abia le pöte băga în seamă.

Peste tot gunoii numim tóte acelea materii, cari séu servesc de-a

gata plantelor nutreméntul, séu ridică prin înfriurinta lor puterea roditoare a pământului. Gunoii este, după-cum își trage și obârșia sa, din lumea animală, vegetală (a plantelor) séu minerală. Cel provenit de la cele două dintăi, se numesce organic, fiind-că provine din organele mórte ale animalelor séu plantelor, érá cel din urmă se numesce anorganic, de óre-ce mineralele nu au organe.

Gunóiele se împart mai departe în alte două părți, și anume: în gunóie absolute și relative. Gunóie absolute se numesc acelea, cari cuprind în sine partea cea mei însemnată a nutreméntului, de care plantele au trebuință și pe lângă acesta prin descompunerea lor încălđesc tot-odată și pământul și-i dau puterea necesară, de-a puté reține apa și căldura în sine. Astfel de gunóie sunt: gunoii din grajd, mustul de gunoii, escrementele ómenesci, compostul și gunoii verde.

Gunóiele relative (adecă numai în parte gunóie) se numesc acelea, cari cuprind în sine numai o parte mică a nutreméntului, de care plantele au nevoie, séu că nu conțin nici un fel de nutremént și nu înfriuresc mai cu nimica nici la îmbunătățirea pământului. Astfel de gunóie sunt: varul, sarea, cenușă, quano ș. a.

Nutreméntul plantelor constă din óce elemente (materii) mai însemnate, cari sunt: oxigenul, azotul, nitrogenul, carbonul, ferul, sulfurul, chaliu, magnesiul și varul. Fie-care din ecestea trebuie să se afle într'un pământ, ca acesta să pöta fi roditor. Pe unele din aceste elemente le produce însa-și natura, fără întrevénirea omului. Carbonul se produce în aer prin răsufierea contrară a animalelor și a plantelor. Sulfurul (pucciósa), ferul și magnesiul se afle cu prisos în fie-care pământ. Nu se afle de prisos, ba în unele pământuri chiar lipsesce azotul (leșia), chaliu (cenușă), fosforul (grăsimea) și varul. Acestea trebuiesc adause pământului, decât voim, ca acesta se devină roditor.

Azotul se afle într'o măsură mai mare în gunoii animalelor din grajd. Cenușă nu se afle mai de loc în gunoii animalelor din grajd, de aceea ea trebuie adausă pământului, pe cale măestrită. Tot așa nu se afle nici grăsimea, care trebuie adausă prin pregătirea de compost.

Pe când pentru unele plante gunoii are o înfriurintă foarte bine-făcătoare îndată în anul întâi, precum e la cucuruz, napii de nutreț rapită și mazăriche, pe atunci la spicóșe în anul întâi gunoii pöte avé o înfriurintă mai mult păgubitoare cu deosebire pentru formarea și dezvoltarea grăunțelor. Tot o asemenea înfriurintă mai pöte avé gunoii și în pământurile nășipóșe, unde pe timp de secetă pöte arde și nimici prin călătura lui plantele cultivate pe acelea.

De aceea economul harnic trebuie să cunóască natura pământului séu, pe care voesce a-l gunoi, precum și plantele, ce voesce a le cultiva după gunoii, ca acesta să pöta avé o înfriurintă binelăcătoare érá nu păgubitoare asupra séménăturilor cultivate.

În unele ținuturi de pe la noi, după cum am đis și la început, producerea unui gunoii bun de vite este o recerință de cea mai mare însemnatate pentru plugărit, de la care atérnă mai tot-doua buna reușire a recoltelor. Ca să putem produce un gunoii aievea bun, avem lipsă de trei lucruri mai însemnate. Acestea sunt: vitele, nutrețul acestora și așternutul aceloră.

Cel mai bun așternut pentru gunoiu sunt paiele bucatelor spicose. Când economul nu are destul nutref pentru nutirea vitelor sale, atunci o parte a paielor de bucate se întrebuintează mai întâiu singure seu amestecate cu fân, ca nutref, și numai după aceea se aștern sub vite. In lipsa paielor de bucate se mai pot întrebuinta ca așternut și paiele de bob, de măzăriche, de cartofi, apoi rogozul, papura, frunzele de arbori ș. a., der acestea neavend golurî așa de marî în lăuntru, ca paiiele bucatelor, nu pot absorbe tôte părțile moi ale gunoiului și astfel mai mult sporesc materia uscată a aceluia. De aceea ele nici nu putredesc în grămada de gunoiu. ci mai mult stau uscate seu muceșite. Așternutul trebuie lăsat sub vite, până când golurile aceluia s'au umplut cu părțile moi ale bălegarului și ale udului. Atunci se ridică și se cară pe grămada de gunoiu (platformă). Căratul gunoiului pe grămadă trebuie să se facă cât mai în grabă și cu multă grije, căci la din contră se pierde o parte însemnată de amoniac și alte materii nutritore din el.

Grămada de gunoiu trebuie făcută într'un loc cam gropănos, ca să nu se pôtă scurge mustul de gunoiu prin curte. In gospodăriile mai bine întocmite, lângă grămada de gunoiu se mai află îndeobște și o fântână pentru scurgerea mustului, din care se aruncă apoi din când în când cu o pompă mustul pe gunoiu de-asupra, ca acesta să nă muceșcă.

Pe timpul de vară, când vitele sunt la pășune, grămada de gunoiu trebuie udată în lipsa mustului și numai cu apă de plôie seu de fântână. Când gunoiul are umeșală destulă, atunci acela în decurs de două luni e pe deplin fermentat seu putredit.

(Va urma.)

Statistica agricolă a României.

Statistica agriculturii a publicat statistica generală a întinderii sémănturilor și produțiunea recoltelor din vara anului 1902.

Êtă, care este situațiunea recoltelor noastre, după datele conținute în documentul oficial.

Grăul sémănat a ocupat o suprafață de 1.486.485 hectare și produțiunea a fost de 26.859.885 hectolitri, ceea ce a dat o mijlocie de 18,1 hectolitri la hectar. In ceea ce privește greutatea, mijlocia hectolitralului de grău, după probele făcute la stațiunea agronomică, a fost de 80,1 kilograme.

In anul 1901 suprafața sémănturilor de grău a fost de 1.636.560 hectare cu 150.075 hectare mai mult de cât în anul curent, és produțiunea a fost de 25.508.800 cu 1.351.086 hectolitri inferiără. Rendementul la hectar a fost în 1901 de 15,6 hectolitri contra 18,1 în 1902, ér greutatea de 76,4 kilogram la hectar contra 80,1, de unde rezultă că în anul curent recolta grăului a fost superiără, atât în privința cantității cât și a calității.

Sécara a ocupat o suprafață de 172.816 hectare, dând o produțiune de 2.452.150 hectolitri adevă în mijlociu 14,2 hectolitri la hectar. In anul 1901 suprafața cultivată a fost de 211.420 hectare cu o produțiune de 3.373.600 hectolitri seu 16 hectolitri la hectar.

Orzul a ocupat o suprafață de 507.777 hectare, dând o produțiune de 8.640.27 hectolitri seu în mijlociu 17,1 hect. la hectar. In 1901 suprafața cultivată a fost de 537.000 hectare cu o produțiune de 8.585.900 hectolitri seu 17 hect. la hectar.

Ovășul s'a cultivat pe o întindere de

321.137 hectare dând o produțiune de 7.719.352 hectolitri, adevă în mijlociu 24 hect. la hectar. In 1901 suprafața cultivată a fost de 265.120 hectare cu o produțiune de 5.828.500 hectolitri seu 22 hect. la hectar.

Rapița s'a cultivat pe o întindere de 223.889 hectare dând o produțiune de 2.065.126 hectolitri seu în mijlociu de 9,2 hect. la hectar. In 1901 suprafața sémănată a fost de 135.754 hectare, ér produțiunea de 1.518.000 hectolitri seu în mijlociu 11,3 hect. la hectar.

In fine, cultura inului a ocupat o suprafață de 41.343 hectare, cu o produțiune de 354.143 hectolitri, seu în mijlociu de 8,6 hectolitri la hectar. In 1901 suprafața cultivată cu această plantă oleasă a fost de 20.940 hectare, dând o produțiune de 195.400 hectolitri, seu în mijlociu 9,3 hect. la hectar.

In raport cu supraf. totală a culturilor din campania 1901—1902, sémănturile de grău represintă 53,9%, de sécară 6,2%, de orz 18,5%, de ovăș 11,7, de rapiță 8,1%, și de in 1,5%.

Fața cu mijlocia produțiunii celor cinci ani anteriori, grăul represintă în 1902 un spor de 9.238.686 hectolitri, sécara 195.550, orzul 2.050.327 hectolitri, ovășul 3.577.852 hectolitri, rapița 1.066.226 hectolitri și inul 214.243 hectolitri.

După cum vedem, recolta anului 1902 a fost superiără mijlociei pentru tôte varietățile de cultură.

Pușca și plugul.

Pe lumea această multe națiuni au avut de luptat în potriua vrășmașilor, și multe din ele și-au pierdut ființa și numele și au rămas pe vecie îngropate. Dacă și națiunea noastră românească, a avut de luptat vécuri întregi în potriua dușmanilor, ea n'a murit; din potriua, tot mai mult și-a mărit numele; și apoi nu dice vorba cântecului unui poet că: Românul în veci nu pierie? Si prin ce minune ôre scăpă'ta țerișora noastră d'a fi înghițită de cotropitori? Răspunsul acestor întrebări, îl găsim în „cartea povestirii popórelor“ care fără înconjur spune despre noi că: Voinicia brațului cu care am jucat pușca prin rândurile vrășmașilor, împreună cu dragostea de moșia strămoșească și mana culésă de pe urmele plugului, ne-au ținut în picioare; ér nevoile, prigonirile, injuriile și noianul de dureri de tótă ziua ce am suferit, ne-au întărit inima în dorul neatérnării și ne-au oțelit'o întru atăta că am résturpat delurile și munții și am aflat dreptatea și neatérnarea, pentru care vécuri ne-am luptat.

Pușca și plugul, au pentru multe popóre însemnătatea lor, pentru poporul românesc însé, au fost tovarășe nedespărțite ziua și nóptea. N'apuca Românul să trecă în tichnă o primăvară, și étă că trebuia să lase córnela plugului și să ia pușca din cuiu, și să iasă înaintea: când a Turcului, când a Ungurului, când a Léhului; cari nu găseau alt pământ mai dulce și mai mănos, decât pământul țerii românești.

Cu pușca, Românul a ținut piept tuturor vrășmașilor cari voiau să-l robescă și în tôte résbóiele, a avut de luptat unul în potriua a dece și două-deci de dușmani. Mircea la Rovine, Ștefan-cel-Mare la Baia, Dumbrava Roșie și la Réboeni, Mihaiu Vitézul la Călugăreni, au înspăimântat armile vrășmașe și au atras luarea aminte a împéraților și regilor de atunci în Europa, cari toți le-au trimis Domnilor noștri prin soli, daruri și cunune scumpe, drept dovadă a faimei și vitejiei poporului Român.

Cu plugul, Românul a putat să-și scótă pânea de tôte zile, cu plugul, Românul a putat să se apere de lâcomia vrășmașilor, cari ori de câte ori ne căleau pământul, își hrăneau oștile hămesite de fôme; și tot din plug, am ajuns o țără frumoasă, brădată de peste 3000 kilometri de drum de fier, cu care căram la schelt grăul ce ne priso-

sesce și apoi îl vindem pe aur țărilor din apus.

Drept aceea, stăpânirea și legiitorii noștri, au întocmit oștirea noastră, ținend séma și de nevoile plugului și de ale puscei.

Dorobanțul, fala pedestrimii noastre, face și serviciu la casarmă o parte a anului, și cată și de plug, și tot așa și mândrul călăraș; ér vara când țera are nevoie de mai multe brațe la munca câmpului, șefii oștirii trimit pe rénd câte o lună în concediu și pe oștenii cadrei permanente.

Felul de întocmire al oștirii noastre, prin care oșténul face s-rviciu și la casarmă și la plug, a fost lăudat de tôte națiile, căci tôte știu ce a făcut óstea românească în rășboiul pentru neatérnare. Tôte națiile s'au minunat cum cei 27.000 de Curcani, de curénd luați de la córnela plugului, au băgat gróză în óstea împérației turcesci, care era cât p'aci să réstórne în Dunăre, oștile marî ale împérației rusesci, decât nu s'aria ai noștri într'ajutor; așa că de am avut de plătit vre-o datorie Rușilor, pentru spusa lor, că ne-ar fi ocrotit de multeorî în contra vrășmașilor, apoi le-am plătit'o cu vérf și îndesat, căci i-am scăpat de peire. Europa întregă s'a minunat de vitejia óstei românești la Grivița și Plevna, sub comanda ibutului nostru Rege, care, Prinț pe atunci, a primit laude și decorațiuni de la împératul Rușilor și de la împératul Germaniei; ér de atunci țera noastră a devenit neatérnată, în chip desăvêșit.

Se cade dér ca în tot-déuna să cinstim și să iubim **plugul** și **pușca**, ocrotitórele patriei.

(„Alb.“)

Capitan S. Leonte.

Țiganul și popa.

(Sărbă.)

Aducându-și aminte Țiganul, că-i creștin și el, s'a dus la popa să se spovedească.

— Sarutăm mâna parințele!

— Să trăesci mei țigane!... Ce vrei?

— Ce să vréu parințele, dă, sunt și eu un pui de creștin, ș'am venit să mă spovedesc.

— Ce pui țigane?... Véd că ești coșcogemite dărjală!...

— Dă, vorba merge parințele!...

— Iei!... Ia spune, ce păcate ai făcut?...

— Apoi ce să fac parințele!... Am furat într'o ții de la un Rumân un băț cioplit și neted!...

— Hei, nu-i un păcat așa de mare, să te duci să-l dai înapoi!...

— Décă ar fi fost numai bățul, parințele, n'ar fi nimic, dér la un capét avea și o bucată de fier.

— Mei, o fi fost topor?...

— Ha! ha! Taman așa parințele; chiar topor o și fost!...

— Apoi réu țigane, un păcat destul de mare. — Iei!... mai spune-mi și altul!...

— Dă, parințele, tot de la un Rumân am furat un căpéstru de cele care se pune în capul cailor.

— Nu e un păcat așa de mare, să-l dai înapoi!...

— D'apoi véđi, că nu era numai căpéstru, ci dă el se ținea o iapă, o strîșnică și un mánz!...

— După cum spui tu, ai furat iapa, strîșnicul și mánzul?...

— Cam așa, taică parințele!...

— Ai făcut un păcat mare țigane. Să duci iapa Românului acasă, că te ucide Dumnezeu!...

— De dus n'ar fi lucru mare parințele; dér, de unde s'o iau, decât o am vindut'o?...

— Bată-te să te bată țigane?... Ce-ai mai făcut?...

— Ce să mai fac?... In postul cel mare am mâncat un chitic dă pesce, da era mic dă tot, dă cei fără dă minte, nu-mai ca vârful degetului celui mic era!...

— Mare, mic cum o fi fost, ti vorba că ai mâncat pesce?...

— Dă!... N'am încotro o cărni!

— Un păcat destul de mare și aista! Ce ai mai făcut?...

— Într'una din zile taică parințele, m'a supérat mama și i-am bătut cojocul până s'a rupt!...

— Să cauți să cumperi altul, decât i-l'ai rupt?...

— Așa e, dér véđi că ea era îmbrăcată cu densus și când îl băteam, răcnea de-ți lua auđul!...

— Cum spui tu, ai bătut pe mă-ta, după cât véd eu?...

— Cam așa parințele!...

— Nu se mai pôte țigane, păcat mai mare ca aista!... Iei?... ai mai făcut vr'unul?...

— Atâte-s parințele, care le mai țiu și eu minte!...

— Apoi ai făcut păcate marî și grele țigane. Am să-ți dau canon cam greu și étă ce: „Să plătesci un sărindar de 10 lei, să aduci la biserica trei oca de unt de lemn, patru de luminări și o sêptemână d'arindul, să faci în fie-care sêrá câte 200 de mătării și să te închini la icône“.

— Tôte le voiú face parințele, dér a închina nu mă pot!...

— Nu te poți închina?... Atunci hai la biserică să te învăț eu!...

Plecară împreună la biserică. Ajungénd acolo, intrară întâiu popa și după densus țiganul.

— Hei, mei țigane, ia acuma să te învăț cum se închină, dise popa. Și apucându-l de pěr, merse cu el înaintea icónei „Maica Domnului“, arătându-i-o, îl bufni cu capul de oa. Trecéndu-l la alte icône începú: „aici e sfântul Niculai, și buf!... aici îi sf. Vasile și ér buf!... aici is sfînții arhanghelii Mihail și Gavril, și îl bufni de două-ori în șir!...

— Vă-leu! Vă-leu!... începú țiganul trecéndu-l cu șaga. Mai lasi-mé parințele să mă mai résuflu, că nu mai pot, batio-ar gina (vina) de închinăciune!...

Popa, lăsându-l de mână, se făcu că se uită în altă parte. Țiganul smâncindu-se, pe fugă. Ajungénd în ușa bisericii ce dă afară, uitându-se speriat spre popă, începú a bate din pumnii și a dice:

— „Hi!... hi!... hi parinte hi!... că te-am amăgit!... Ți-am spus că am mâncat un chitic de pesce mititel, dér am mâncat unul ia atăta de mare (i-arată lungul mânei până la cot), însé nici nu-ți spun, măcar să crăchi“.

— Ia stăi țigane!... dise popa.

— Da, stau la anu!... și pe fugă. Mereu se uita 'napoi să nu-l ajungă.

Nu cred că i-o mai trebui spovedanie.

Gr. N. Coatu.

Papa Leo XIII bea apă minerală ung. Papa care se bucură de o eate fôrte înantată și de o forță vitală admirabilă, după cum reese din scrisórea unui prelat din Roma, bea apă amară „Marke Palme“ cu care Sfinția Sa este fôrte multămit. Proprietarul isvorului Ioan Loser c. s. r. life-rant de curte în Budapesta, a fost înscințat din parte competentă în terminii cei mai măgulitorî.

Sosți în Brasov.

Pe ziua de 24 Octomvrie 1902.

Pomul verde: Herzog, Iuerich, Ludinsky, Dr. Gosonsky, Reisz, Budapesta; Bolog, Arad; Varga, Dobrița; Vogel, Wlaszlovits, Viena; Contele B. thlen, Percezel, Clușiu.

Europa: Bessler, Kaiserslautern; marchisul Pallavicini, Bucuresci; Gross, Pirk, Pesta; Bernát, Bauer, Herzog, Grünwald, Neura'h, Viena.

NOUȚĂȚI

de

TÓMNĂ și IARNĂ.

(634,4—24).

Principiul firmei noastre este de a vinde numai fabricate „First Class“. Firma noastră este unica în țără, care are relații directe cu fabricanții cei mai renumiți din Lyon și Paris. Mostrele și colecțiile debitate de aceștia se pot procura esclusiv numai dela noi

Prețul leftin însă fix

al fie-cărui articol este însemnat cu cifre, și este esclusiv a plăti prețu-i mai mari.

Mostre în provincie la cerere se trimit franco.

Szénásy, Hoffmann & Cie.

Magazin de mătăsărie

Budapest, IV., Bécsi-uteza 4.

MULTE ȘI DE TOTE.

Aventurile unui primar.

Intre numeroasele revolte petrecute in Spania in ultimele zile, cea mai curioasă e aceea izbucnită lângă satul Daganzo, din cauză că primarul a refuzat de a organiza o luptă de tauri. Locuitorii atunci înarmați cu bastoane, cuțite și puscă, au început să străbată străzile satului, apoi au asediat primăria, scotând strigăte de marte contra primarului și ajutorilor.

Vedându-și în pericol viața, etă ce făc primarul: Eși la o ferăstră, ținând în mână o hârtie cu cifrele budgetului comunal și în cealaltă un revolver. Apoi vorbese în următorul chip mulțimei:

„Copiii mei, nu se pôte face corida, căci n'avem nici un ban. Și spre a vă convinge, etă budgetul; chiar cei opt guardi comunali nu au primit léfa pe un an.“

Ce credeți, că făc mulțimea? S'a infuriat și mai tare. Primarul a telefonat la Madrid de unde s'a trimis armata.

Când a sosit forța publică, n'a găsit în sat decat pe primar. Acesta făc următoarea declarație.

„După ce m'au ținut asediat în primărie timp de cinci ore, populația a aflat, că în satul vecin este o luptă de tauri și s'au dus acolo cu toții, chiar și nevasta și cei trei fii ai mei s'au dus acolo.“

„Acum aștept reîntorcerea lor și decă vreți să stați și dv., imi veți face mare plăcere.“

Când s'au întors sătenii, s'a restabilit liniștea, fără să mai fie nevoie de intervenția trupei.

Superstiția în privința giuvaericalor.

Diarele englese au discutat, cu ocazia încoronării regelui Eduard, asupra superstiției care există în privința giuvaericalor. Astfel, Romanii credeau că decă cine-va dorme cu un inel de diamant în deget, va fi ferit de visuri îngrozitoare.

Afară de acesta ei credeau, că acela care pörta mereu inele de diamant, este sperat de atacurile de nebulie.

Rubinel posedă, conform superstiției, forțe multe virtuți.

În țările tropice există convingerea, că o casă în ale cărei ziduri se află un rubin, nicot odată nu va fi devastată de un uragan, seu nu va fi subminată de îngrozitoarea plagă a furnicilor.

Decă un tiner face cadou alesei inimii sale un rubin, atunci el va fi sigur că buzele sale nu vor fi sărutate de altul.

Despre safir se crede, că vindecă orbirea și toate buzele. Afară de aceea este în stare ca să stingă și cele mai mari incendii.

Despre smaragd se crede că șerpilor când îl väd, își pierd vederea ochilor și astfel nu mai pot fi primejdioși.

Amoresații bănuitori făceau cadou iubitelor lor un inel de piatră de smaragd și băgau de semnă, decă acesta își păstrează colorarea verde seu că devine galben.

In cazul ultim erau convingși, că iubita inimii lor a călcat jurământul de credință. Insușiri mai minunate are, după credința deșartă a unora, topazul. Se crede adecă că având cine-va o asemenea piatră, putea ca să se arunce într'o prăpastie, fără ca să fie vătămât. In Brasilia există credința, că topazul împedecă curgerea sângelui.

Cănele înfășat.

In Anglia, de frica turbării, e oprită introducerea cânilor streini afară de una seu două rase, care plătesc o taxă foarte mare.

Deunăzi pe când vaporul care face serviciu între Dover și Calais, sosind în cel dintăiu oraș se dädă jos o doică, care avea în brațe un copil.

De-odata copilul se agită și din mijlocul dantelelor eșiră două ghiare, și aerul răsună de un lătrat.

Doica mărturisi atunci că nicot ea nu e doică, dër o dómă, care nevoind să se despartă de cănele ei, și animalul nefind

din acele rase cari se pot introduce în Anglia plătindu-se taxa, încercase de a-l trece prin acest mijloc.

Când a vädut imposibilitatea de a reuși, acea dómă a preferat de a se re-întörce în Franța, decăt să rămăe în Anglia.

Cele 3 logodnice.

Un tiner din marginea Londrei fű ucis deunăzi, cu lovituri de ciomag, de cătră trei fete.

El se logodise în secret cu câte-și trele și cât-va timp reușise a-le ține în iluziunea lor.

Din nenorocire una din fete il surprinse în convorbire amorosă cu una din prietinitile lor.

Acetă îi comunică bănuielile sale și amëndoué aflară că acel Don Juan păcălise și pe o a treia victimă.

Atunci hotărâră de a serăsbuna, și deunăzi nöptea, dându-i o întâlnire, îl legară de mâni și de picioare, și după-ce îl legară de un pom, îl bătură până ce el nu mai dete nicot un semn de viață.

Apoi se duseră la poliție și se constituiră ca prizoniere.

Cand agentii se duseră să libereze pe tinerul, îl gäsiră mort, ucis de o teribilă lovitură la tēmplă.

O cursă, 15 mii de lei.

Un diar engles povestesc următoarea întâmplare, garantându-i autenticitatea:

Tómna trecută, bogatul financiar sir Drags, voind să mērgă în portul Brighton, de unde voia să se imbarce pe yachtul seu, a luat o trăsură de piață.

— „Așteptă-mă“, duse el birjarului, și se imbarcă.

Era o preumblare de încercare, dër yachtul mergea așa de minunat pe apă, încât Englesul se hotărî să-și încēpă cu el înconjurul lumii.

Birjarul aștepta pe piața din Brighton.

A așteptat o di, două, trei, apoi a cerut autorisația primăriei să construescă un șopron, unde să-și adăpostescă trăsura, calul și pe el.

Trecu un an.

Birjarul își fuma liniștit pipa pe când calul se ingrășa vädend cu ochii.

Intr'o diminetă yachtul lui sir Williams Drags intră în port.

Prima persoană, pe care Drags o întâlni fű birjarul.

Drags nu manifestă nicot o surprisă.

— All right! cât îți datorez? Birjarul presintă socotela, care se ridică la vre-o 15 mii de lei.

Sir Williams Drags scöse un carnet de securi, șorise pe o fõe suma cerută, o dete birjarului și apoi spuse:

— Acum du-mă la hotel.

Se urcă în trăsură, ajunse la destinație și tocmai se pregătea să se depărteze când birjarul opri.

— Dër cursa de ađi nu o pui la socotelă?

— E drept.

Și-i dete doi shilingi.

Anunțuri de căsătorie.

De la 17 până la 23 Octomvrie 1902.

- 1) Ioan Stroe gr. or. calfă de zugrav cu Ana Florea gr. or. din Brașov.
- 2) Gheorghe Popoviciu gr. or. calfă de zidar cu Ana Aldea gr. or. din Brașov.
- 3) Iosif Petri gr. cat. agricultor cu Ana Mașoș gr. cat. amëndoi domiciliati în Hundorf.
- 4) Heinrich Adolf ev. c. a. fotograf cu Maria vėduva lui Iohann Schiell născ. Hora'schek r. cat. amëndoi domiciliati în Brașov.
- 5) Kiss István rom. cat. agricultor cu Simon Iuliana rom. cat. amëndoi domiciliati în Atyha.
- 6) Fabian Ferencz rom. cat. funcționar la căile ferate în Brașov cu Fülöp Eteleka rom. cat. din Maros-Ujvár.
- 7) Szaniszlav Nikodeimiez gr. cat. agricultor din Csongva cu Verona Olteanu gr. or. domiciliată în Maros-Dese.
- 8) Arsenie Pėcurariu gr. or. cu Elena Ardeleanu gr. or. din Brașov.

Proprietar: **Dr. Aurel Muresianu.**

Redactor responsabil: **Traian H. Pop.**

Abonamente la

„Gazeta Transilvaniei“ se pot face ori și când pe timp mai îndelungat seu lunare.

Se caută un tiner

român din familie bună, care ar dori să între ca **practicant** pe 3 1/2 ani fără salariu, numai cost și cuartir la o prăvălie de coloniale și ferărie.

A-se adresa la Domnul

Ios. Onițiu

în Sas-Sebeș.

(117, g-8.)

Prețuri de tot ieftine!

Salonul de resturi

Strada neagră nr. 55 au sosit în transport de mărfuri nouă de **Stofe de lână,**

și anume: Engleesci, Zibeline, Kamgaru, Postavuri pentru dame, Cheviot, Homespun în lățime de 120—140 cmtr. (710, 6-6)

Pentru BLUSE:

Flanel, Catifele și Barhent. **BATISTE** pentru BLUSE Cu prețuri foarte ieftine.

Stofe ptru dolii, în asortiment mare. Mătăsării negre, ptru rochii și bluse. Mătăsării colorate, pentru bluse, în asortiment mare.

Se invită cu totă onorea P. t. public a veni să vadă depositul de stofe (fără a fi silit să cumpere).

De o vizitare numărösă rugăndune, suntem Cu totă stima

RESCHNER & SCHWARZ.

Prețuri de tot ieftine.

Cancelaria de construcțiuni

a **Domnilor**

GEBRÜDER FINK

se află în Strada Vămi nr. 30.

8-5.(718)

Epilepsi.

Cine suferă de epilepsie, cărcei, de nervi să ceră broșura în privința acetă. se trimite gratis și franco dela Schwanen-Apotheke, Frankfurt, a. M.

Schimbare de local.

Subscrisul aduc la cunoștința On. Public, că mi'am strămutat **Magazinul de încălțăminte** din Strada Porții nr. 34, tot în aceeași Stradă sub nr. 8, vis-à-vis de giuvarierul A. Resch. cu distinsă stimă 2-5

IOAN D. AVRIGEANU

Deposit și confecțiune de încălțăminte, Brașov, Strada Porți nr. 8.

500 fl. plătesc celui ce va da **dinți** mai capeta vre-odată durere de dinți, ori îi va mirosi gura, după ce va folosi

apa de dinți

a lui Bartilla, o sticlă 70 bani. (Pentru pachetare 20 filler deosebit)

Erezii A. Bartilla (E. Winkler)

VIENA, 19/1., Sommergasse 1.

Să se ceră pretutindenea apriat apa de dinți a lui Bartilla. Denunțări de falsificare vor fi bine plătite. La locurile, unde nu se pôte capeta, trimite 7 sticle cu 5 cor. 20 fl. franco; 16 sticle cu 9 cor. franco.

Se capetă în BRAȘOV la farmacia D-ului Victor Roth.

Fluidul Kwizda.

Fluid pentru taristi Kwizda fluid pentru soldină.

Fricțiune probată contra soldinei. Întrebuințată de Turisti, Biciștiști și călăreți cu succes, pentru recreare după ture mai mari.

Prețul o sticlă cor. 2.-, 1/2 sticlă cor. 1.20.

-- Veritabil se capetă în toate farmaciile. --

Deposit principal la

Franz Joh. Kwizda

k. u. k. Oest.-ung. kön. Rumän. u. fürstl. Bulg. Hoflfr. Kreis-Apotheke KORNEUBURG, bei Wien.

DEPOSIT de articole igienice.

DEPOSIT de mărfuri de gumi din Paris.

J. REIF Specialist, VIENA

I., Brandstätte 3.

Prețuri curente în coverte închise franco și gratis.

Trimiterea în provincie cu Rambursă. Discrēt à K. 2, 4, 6, 8, 10 etc.

Haveloc și mantale de plöie Gumi.

Ne luăm voe a atrage atenția On. public din oraș și dela țără, că noi afară de haine gata pentru bărbați și copii ținem un

deposit mare de postavuri din țără și streinătate.

Luăm comande pentru haine bărbătesci și de copii după măsură, și garantăm pentru croiala modernă și potrivită, care se eșcută după cele mai nouă fașone.

Cu totă stima

Depner, Roth, Westemean, în edificiul „Spar Casa“ Strada Vămi 3-5.

697.4-10.

Mostre de postavuri la cerere franco.

Deposit de strae cu pēr lung ardeleno.

Paltone hăinte de postav și piele.

Pe teritoriul înaintea fostei poartă a Vămei.

MARELE CIRC AMERICAN HENRY

Luni, în 27 Oct. 1902,

Ultima Reprezentație.

Astăzi Duminecă, în 26 Octomvrie 1902,

2 Reprezentații mari 2.

După prânz la orele 4 1/2 și seara la 8 ore.

Ultima reprezentație de după amăzi.

Prețuri reduse pentru școlari și copii.

Parohetul 1 cor., locul I 60 bani, locul II 40 bani. Galerie 20 bani.

Adulții plătesc prețurile întregi, dăr are voe a aduce cu sine un copil. — La reprezentația de după amăzi se vor produce

BURIÎ

Séra la 8 ore

Penultima Reprezentație BURIÎ.

Luni seara la 8 ore

Ultima Reprezentație de recunoștință și adio,

cu prețuri reduse.

Vindărea anterioară a biletelor la Cassa cirului.

DIRECȚIUNEA.

Schimbare de local.

Am onoare a aduce la cunoștința On. public, că **mi-am permutat Atelierul de lăcătușerie** din strada Valea Iată în Strada Castelului de sus nr. 28, casele proprii.

EUGENIU PRECUPU

lăcătușerie artistică și de construcție.

Instalațiuni: de gaz aerian. CONDUCTE de apă în odăi de scaldă. Closete cu apă, Canalizațiuni pentru Closete, pentru apa de curte, paviți și stradă, cu garanție.

Preliminare de spese și informațiuni gratis.

Stă la dispoziție în permanentă **deponi** cu tot felul de **mașini** de gătit bucate (Sparherde sau sobe) pentru bucătării particulare și Restaurante, de la 10 corone până la 400 corone bucată. — Comande după plac.

Asemenea tot felul de **Reparațiuni** prompt și ieftin.

Deci rog pe On. public pentru sprijinirea și în rederea de până acum.

Cu totă stima

EUGENIU PRECUPU,
măstru lăcătuș.

Strada Castelului de sus nr. 28.

Devisa: Dever mare, câștig puțin.

P. PAVEL, CROITOR WIENES civil și militar.

Am onoare a aduce la cunoștința On. public, că atelierul meu de

Croitorie de uniforme și haine civile, ce-l avém sub Bucum Nr. 15 l'am mutat de la 30 Septemvrie 1902 în Strada Michael-Weiss Nr. 26.

Atrag atenția p. t. Domni, cari servesc anul de vointar că la mine se pot căpăta cu **124 corone** următor la obiecte de uniformă:

1 manta, 1 tunică, 1 pantalon, 1 blusă, 1 baionetă elegantă cu curea după plac, 1 părechiă mănuși, 1 cravată.

Tote aceste haine se confecționează din **stofe fine** după măsura și regulament. Totdeauna sunt provețut cu **stofe englezești.**

Rugând pe On. public de binevoitorul său concurs, subsemnez

Cu totă stima

P. PAVEL.

Tot aici se primesc 2 ucenici pentru croitorie cu condițiunile recerute: pe 3 ani și 00 fl., pe 4 ani nimic.

In urma unei cărți postale, merg în persoană a lua meară

AVIS PREALABIL.

Subscribul are onore a face cunoscut Onor. public, că cu inceperea dela 1 Octomvrie st. v. a. c. **voiu deschide un**

Magazin de coloniale.

Specialitate: „articole de Orient“, en gros și detail, sub firma

GEORGE G. RENȚIA

„LA MAGAZINUL de CONSUM“

în Strada Orfanilor nr. 3, (în fundul curții).

Asortiment nou și bogat. Calitatea mărfurilor ireproșabilă, cu prețurile mai convenabile ca ori și unde, mă face se sper, că nimeni nu va perde ocaziunea de a visita magazinul meu spre a se convinge.

Rugându! tot odată pe on. public a-mi da binevoitorul său concurs.

Cu totă stima

George G. Renția,
Strada Orfanilor nr. 3.

INTINDE NOROCULUI MÂNĂ!

Mulți au fost favorisați de noroc cumpărând un los dela noi!

Loteria de classă reg. ung. privit.

Oferă cele mai bogate șanse de câștiguri Din

110.000 Losuri 55.000 se sortează cu câștiguri

Cel mai mare câștig eventual

1.000,000 Corone.

1 Premiū 600.000, 1 câștig a 400.000, 200.000, 2 a 100.000, 1 a 90.000, 2 a 80.000, 1 a 70.000, 2 a 60.000, 1 a 50.000, 40.000, 40.000, 3 a 25.000, 8 a 20.000, 8 a 15.000, 36 a 10.000, 67 a 5000, 3 a 3000, 437 a 2000, 803 a 1000, 1528 a 500, 140 a 300, 34450 a 200, 4850 a 170, 4850 a 130, 100 a 100, 4350 a 80, 3350 a 40. Adeva:

14.459.000 cor., Patru-spre-dece milioane 459.000 corone.

GLÜCKSKALENDER.

Jänner	Feber	März	April	Mai	Juni	Juli	August	September	October	November	December
1 9798	1 8698	1 92702	1 40744	1 4086	1 17328	1 17348	1 3646	1 3811	1 3544	1 9599	1 10602
2 6567	2 26277	2 3059	2 10464	2 12301	2 35347	2 38253	2 38253	2 51367	2 5138	2 9634	2 10922
3 2525	3 38151	3 3628	3 32718	3 35319	3 38222	3 4855	3 4855	3 53301	3 53301	3 9600	3 10922
4 57138	4 42363	4 2629	4 38191	4 38196	4 48032	4 48032	4 53707	4 64477	4 64477	4 9610	4 10922
5 3899	5 51631	5 3818	5 44398	5 46398	5 52566	5 52566	5 53990	5 66085	5 66085	5 9622	5 10922
6 51622	6 59151	6 4257	6 4402	6 52311	6 64442	6 64442	6 65886	6 74394	6 74394	6 9633	6 10922
7 36320	7 6769	7 6018	7 63688	7 63811	7 74357	7 74357	7 74357	7 85124	7 85124	7 9633	7 10922
8 63627	8 6769	8 6018	8 63688	8 63811	8 74357	8 74357	8 74357	8 85124	8 85124	8 9633	8 10922
9 67164	9 7975	9 6581	9 73007	9 74327	9 81059	9 81059	9 81059	9 91926	9 91926	9 9633	9 10922
10 75925	10 82138	10 67188	10 80002	10 80327	10 83519	10 83519	10 83519	10 94386	10 94386	10 9633	10 10922
11 83591	11 89524	11 7977	11 82284	11 83527	11 10922	11 10922	11 10922	11 11992	11 11992	11 9633	11 10922
12 89591	12 10922	12 8327	12 92287	12 10922	12 10922	12 10922	12 10922	12 11992	12 11992	12 9633	12 10922
13 10922	13 10922	13 8327	13 10922	13 10922	13 10922	13 10922	13 10922	13 11992	13 11992	13 9633	13 10922
14 10922	14 10922	14 10922	14 10922	14 10922	14 10922	14 10922	14 10922	14 11992	14 11992	14 9633	14 10922
15 10922	15 10922	15 10922	15 10922	15 10922	15 10922	15 10922	15 10922	15 11992	15 11992	15 9633	15 10922
16 10922	16 10922	16 10922	16 10922	16 10922	16 10922	16 10922	16 10922	16 11992	16 11992	16 9633	16 10922
17 10922	17 10922	17 10922	17 10922	17 10922	17 10922	17 10922	17 10922	17 11992	17 11992	17 9633	17 10922
18 10922	18 10922	18 10922	18 10922	18 10922	18 10922	18 10922	18 10922	18 11992	18 11992	18 9633	18 10922
19 10922	19 10922	19 10922	19 10922	19 10922	19 10922	19 10922	19 10922	19 11992	19 11992	19 9633	19 10922
20 10922	20 10922	20 10922	20 10922	20 10922	20 10922	20 10922	20 10922	20 11992	20 11992	20 9633	20 10922
21 10922	21 10922	21 10922	21 10922	21 10922	21 10922	21 10922	21 10922	21 11992	21 11992	21 9633	21 10922
22 10922	22 10922	22 10922	22 10922	22 10922	22 10922	22 10922	22 10922	22 11992	22 11992	22 9633	22 10922
23 10922	23 10922	23 10922	23 10922	23 10922	23 10922	23 10922	23 10922	23 11992	23 11992	23 9633	23 10922
24 10922	24 10922	24 10922	24 10922	24 10922	24 10922	24 10922	24 10922	24 11992	24 11992	24 9633	24 10922
25 10922	25 10922	25 10922	25 10922	25 10922	25 10922	25 10922	25 10922	25 11992	25 11992	25 9633	25 10922
26 10922	26 10922	26 10922	26 10922	26 10922	26 10922	26 10922	26 10922	26 11992	26 11992	26 9633	26 10922
27 10922	27 10922	27 10922	27 10922	27 10922	27 10922	27 10922	27 10922	27 11992	27 11992	27 9633	27 10922
28 10922	28 10922	28 10922	28 10922	28 10922	28 10922	28 10922	28 10922	28 11992	28 11992	28 9633	28 10922
29 10922	29 10922	29 10922	29 10922	29 10922	29 10922	29 10922	29 10922	29 11992	29 11992	29 9633	29 10922
30 10922	30 10922	30 10922	30 10922	30 10922	30 10922	30 10922	30 10922	30 11992	30 11992	30 9633	30 10922
31 10922	31 10922	31 10922	31 10922	31 10922	31 10922	31 10922	31 10922	31 11992	31 11992	31 9633	31 10922

Wann habe ich Geburtstag? Jeder versuche sein Glück mit der an seinem Geburtstage verzeichneten Nummer. In die-n Kalender is an jedem Tage des Jahres eine Nummer verzeichnet, welche bei jedem der Wahl-jahre eine Nummer werden kann, so dass Jedem die Wahl seiner Nummer freisteht. Sollte die Nummer inzwischen vergriffen sein, so senden Ihnen eine ähnliche.

Intreaga întreprindere e pusă sub supravegherea statului.
Prețul original al losurilor stabilit după planul Clasa I:
Pentru o optime (1/10) fl. — 75 séu cor 1.50; pentru un patrar (1/4) fl. 1.50 séu cor. 3.—
" " jumătate (1/2) fl. 3.— " " 6.—; " " întreg (1/1) fl. 6.— " " 12.—
Se trimet cu ramburs séu pe lângă trimiterea sumei înainte. Liste oficiöse se expedeză după tragere. — Paunri oficiöse gratis.

Nu rugăm ca comande de lo-uri originale a se trimite direct la noi până în

2 Noemvrie a. c.

Filialele:
Waltzerring 4.
Muzacring nr. 10.
Elisabethring 53.
A. TÖRÖK & Co.
casă de bancă
Budapest, VI Theresienring 46/a
Cea mai mare întreprindere de Loterie de classă.

Mulți și forte mari câștiguri am solvit noi prea stamaților noștri clienți și anume în timp scurt peste nouă milioane de corone.

Scrișore de comandă de tăiat.

Adresa acurată: **Domnului A. TÖRÖK & Co., Budapest.**
Binevoiti a trimite Losuri originale clasa I. a Loteriei de classă reg. ung. împreună cu planul oficial.
Suma de fl. a se lua cu ramburs, ur-) (Ce nu convine
..... înmăz cu mandat postal.) să ștergeti).